

offisersblad

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

nr. 1 februar 2008 • årgang 61

Hovedtema: AFGHANISTAN

Stolt over norsk inn-
sats i Afghanistan s.6-8

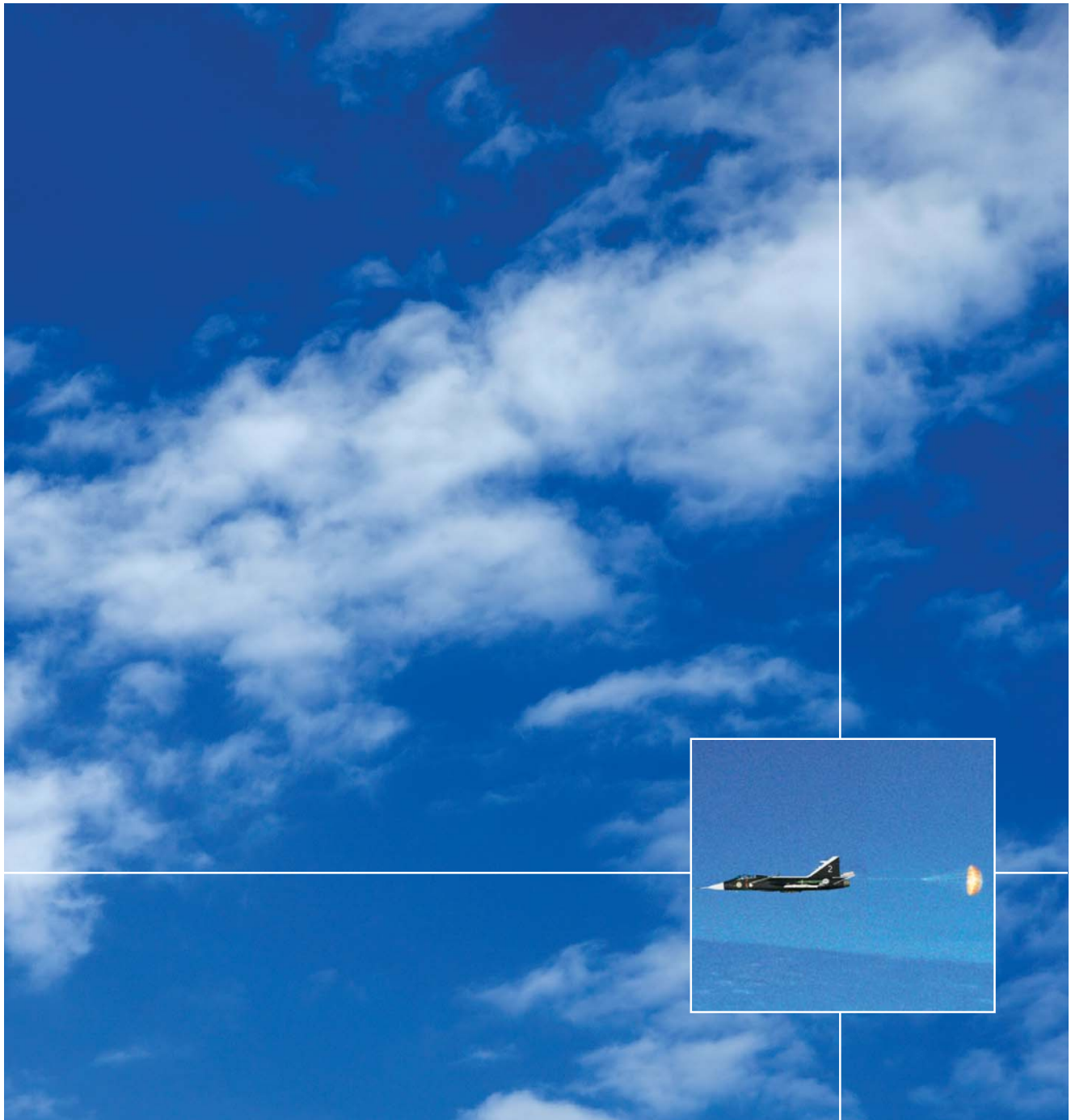
I kampen mot terror
s.14-15

KHM Skjold, mer enn en
MTB! s.24-25

*Ett yrke
– én organisasjon*

Airsafe produces all kinds of weapon parachutes, including retarders, flare chutes and recovery chutes. The company also offers a full service, as it is able to perform feasibility studies and simulations, while also generating designs and manufacturing high

performance parachute systems. Recently, Airsafe was involved in the production of anti-stall/anti-spin parachutes for Saab JAS99 Gripen. Other well-known Airsafe clients include BAE Systems Bofors, Saab Bofors Dynamics, Norwegian and Swedish Armed Forces.

Airsafe Sweden AB, Box 834, 194 28 Upplands Väsby
Airsafe Tel: 08-594 112 60, Fola Tel: 08-594 112 61,
Fax: 08-590 715 49, www.airsafe.se

airsafe
— F O L A —

Offisersbladet

Nr. 1 – 61. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Didrik Coucheron

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Ekebergåsen 76, 1900 Fetsund
Telefon: + 47 63 88 42 00
Mobil: + 47 982 05 416
Telefax: + 47 63 88 50 80

(Bekreftet opplag 2008: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis
BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for
innholdet og de meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2008:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 1 februar	15.01	08.02
Nr. 2 mars	07.03	19.03
Nr. 3 mai	25.04	09.05
Nr. 4 juni	06.06	20.06
Nr. 5 august	15.08	29.08
Nr. 6 oktober	26.09	17.10
Nr. 7 desember	21.11	05.12

Grafisk produksjon:

Design: Molvik Grafisk AS asgeir@mgrafisk.no

Trykk: LOS Grafisk

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt
av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

CV90 i Afghanistan
Foto: FMS

Redaksjonen avsluttet:

31. januar 2008

Utfordringene står i kø

Da er vi godt inne i det nye året, og jeg håper alle ser lyst på fremtiden. Jeg på min side, føler meg privilegert, fordi jeg i min lille hektiske og spennende mediaverden, opplever å få et godt innblikk i hva som skjer av forsvarsaktivitet både nasjonalt og internasjonalt, dog på et noe generelt nivå. Jeg føler meg også privilegert fordi jeg er i en frittstående posisjon som tillater meg, på egen bekostning, å bære frem egne meninger om det meste, selv om jeg får litt "pepper", når enkelte lesere ikke er enige med meg. Takk for engasjementet, slikt gjør bladet mer levende.

Så til min sist opplevde og store utfordring, som også denne gang handler om Posten Norge. BFOs almanakk 2008, ble nemlig tre dager forsinket i forhold til avtale, og kunne ikke sendes ut med desemberutgaven av Offisersbladet. Egen utsendelse til våre fordelsmedlemmer ble avtalt med Posten Norge, og 3.700 almanakker sto ferdig pakket i sekretariatet. To dager før avtalt avhenting, hentet en postmann alle eskene, og nå vet de ikke hvor de er! På vegne av Posten Norge, kan jeg bare beklage. BFO kjører erstatningssak, men håper de dukker opp, slik at vi får sendt dem ut.

FS 07 skapte, og vil fortsette å skape en intens debatt om nedleggelser av baser og kapasiteter, spesielt i Sjøforsvaret og Luftforsvaret denne gang. FS 07's anbefalinger om blant annet å kutte ut Skjold-klasse MTBer, nedlegge marinebasen Olavsværn (Tromsø), samt flytte all kampflyaktivitet til Bodø, ser ut til møte sterkest motstand, fra så vel ansatte i Forsvaret, som fra politisk side. Kjære politiker på Stortinget, og kjære forsvarsledelse - se på den militærpolitiske situasjonen i dag, og behold Skjold-klasse MTBer, Olavsværn, samt delingen av kampflystyrken på henholdsvis Ørland og Bodø. Måtte Stortinget gi Forsvaret de nødvendige midler for å finansiere dette!

Til slutt noe om den tragiske hendelsen i Kabul der en journalist fra Dagbladet mistet livet. Vi kunne i tillegg mistet vår utenriksminister og flere andre med ham. Mitt råd er at Utenriksdepartementet for ettertiden tar sikkerheten mer på alvor, og overlater dette ansvaret til de som virkelig kan det, nemlig våre norske styrker i Afghanistan. De kjenner situasjonen godt, og de er svært profesjonelle. Tanken på en lav profil ved utenriksministerens besøk var kanskje god, men sikkerheten skal alltid ha førsteprioritet.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet
holst.clausen@bfo.no

Fagpressen

Offisersbladet trykkes på svanemerket papir.

UTENLANDSBEORDRING

VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?

VOLVO INTERNATIONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

THE ALL NEW VOLVO V70

Pris fra EUR 23 250 (2.0D)

THE ALL NEW VOLVO XC70

Pris fra EUR 28 870 (D5)

VOLVO XC90

Pris fra EUR 30 975 (D5)

ONE WORLD, ONE MARKE

Velkommen til en informativ samtale med
Jon Bergersen, Tax-Free Sales tlf 22 88 26 05, mobil 901 35 280, fax 22 64 55 17
e-mail: jon.bergersen@bilial.no

bilial
Nordens største bilkjede

Redaktørens kommentar Utfordringene står i kø	3
Stolt over norsk innsats i Afghanistan	6
CV90s ilddåp	10
En hjelpende offisershånd i Kabul	12
I kampen mot terror	14
Kadetter på høsttokt	16
Krigsskolen tok seieren hjem i årets nasjonale kadettstevne	18
Krigsskolens kvalifiseringskurs i Tordenskiolds kjølevann	20
Litt av hvert	22
Kjekt å ha - verdt å vite	23
KNM Skjold, mer enn en MTB!	24
Mitt valg	26
En knusende seier	28
BFO-leder Når noen skal tas	29
Gule sider	30
BAFO og BESO-leder	42
Tilbakeblikk	43
Leserbrev	44
Inkluderende arbeidslivsavtalen (IA) funker	45
Tørrdokken snart ferdig	46
Skipper på egen skute	48
En råere Rambo	50
Internasjonale nyheter	51

16

26

39

- Jeg tror det er bra at Norge fortsetter å satse målbevisst på å være i Afghanistan, sier oberst Ivar Sakserud. I hans tid som kontingentsjef i Afghanistan har regulære norske soldater deltatt i de hardeste trefningene siden andre verdenskrig.

STOLT OVER NORSK INNSATS I AFGHANI

Tekst: Nils Vermund Gjerstad

Mazar-el-Sharif: Det er søndag i den store, norske leiren som ligger i ørkenområdet utenfor byen Mazar-el-Sharif. Camp Nidaros ligger like ved siden av en stor tysk leir, og er basen til ca. 400 norske soldater. Vinteren har nettopp satt inn i Afghanistan, og klimaet har gått fra sommer til vinter i løpet av et par dager. Det er søndag og såkalt "late start". Det vil si at soldatene får sove litt lenge før de setter i gang med daglige gjøremål.

Staben holder til i et hjørne av leiren, i et telt kalt Stjernen. Oberst Sakserud forbereder seg til møte med sjefen i den tyske leiren, men har tid til en prat på sitt kontor med Offisersbladet før det. Selv om styrken er innkvartert i telt er standarden imponerende høy, med klimateknikk og det hele. På kontoret i teltveggen har han også fått opp bilde av kong Harald.

Er det riktig å si at Norge er i krig?

– Det kommer an på hvilken definisjon man bruker. Norske avdelinger har helt klart vært i krigshandlinger, men jeg vil overlate til andre å vurdere hvorvidt vi kan si at vi er i krig. Folkeretten sin definisjon går ut på

at det skal være en krigserklæring mellom minst to nasjoner, og det er jo ikke tilfelle her. Om Norge er i krig er det altså delte meninger om.

Hva er den største utfordringen Norge står ovenfor her?

– Det er et vanskelig spørsmål. Jeg tror det blir nok å få mest mulig ut av de ressursene som vi kommer til å få i Meymaneh fremover. At vi klarer å drive "den butikken" på en god og effektiv måte, både administrativt og logistisk. Det blir en sjefs-utfordring, men det er egentlig en positiv utfordring at Meymaneh blir så betydningsfullt lokalt som den kommer til å bli.

Hadde det vært ønskelig å få soldater i førstegangstjeneste ned hit?

– Jeg har ingen tro på å beordre menig mannskap. Det er greit nok hvis det er vervede avdelinger, da er de jo innunder militær kommando. Å tvinge noen ned hit som er i førstegangstjeneste, ser jeg på som helt feil.

Hva tenker du om den norske ekspansjonen i Afghanistan?

– Det er bestemt nå at Norge skal stille med en helikopterstyrke, som skal være operativ fra sommeren 2008. Det blir en betydelig utbygging av Meymaneh leir, og den blir noe helt annet enn det man mente det først skulle være, nemlig en regional

stabiliseringsenhet (PRT). Med det nye innslaget kommer det til å bli et solid norsk fotavtrykk i Nord-Afghanistan, en veldig komplementær avdeling som innehar nesten alle kapasiteter.

Hva tenker du om den norske innsatsen i Afghanistan?

– Jeg mener bestemt at Norge overhodet ikke har noe å skjennes over i Afghanistan. –Norge gjør et bra bidrag her. Vi har bra soldater, veldig bra soldater. Det er noen som "kicker" på at vi har litt unge soldater, men sånn må det være, vi må ha en blanding, av yngre og eldre soldater. Jeg har stor tro på at norske soldater fortsatt vil vise kollegaer fra andre nasjoner at Norge er til å stole på. – Norge er et lite land, men tatt det i betraktning, bidrar vi godt.

I oktober og november var norske soldater involvert i det som har vært betegnet som de mest dramatiske kampene Forsvaret har deltatt i siden andre verdenskrig. Hvilke refleksjoner sitter dere igjen med?

– Det var veldig spesielt, nikker Sakserud.

– Spesielt når en tenker på hvor mange som var med, våpen som ble brukt, operasjonens varighet i tid og antall drept. Det er klart at denne kontingenten har vært med på noe ganske spesielt. Nå var det ikke slik at man lå og skjøt på hverandre på hundre meters hold og talte opp lik etterpå. For avdelingen og enkeltpersoner som var der, var det nok like fullt en helt spesiell

STAN

opplevelse. Det ble tatt en del bra beslutninger der som gjorde at alle kommer ut av det med livet i behold. Men det er jo tragisk det som skjedde med Kristoffer, som kjørte på en veibombe noen dager etter at operasjonen var avsluttet.

Er operasjonen i Ghormach av historisk betydning?

- Ja. Jeg tror at vi har fått lærdom av operasjonen. Det tar tid å få sortert ut alt som har skjedd. At det vil bli trekt frem i forhold til videre utdanning og ikke minst utrustning og organisering, tror jeg nok vi skal regne med. Man skal selvsagt være forsiktig med å si at det skal danne fasit for Forsvarets videre fremferd i Afghanistan. Det mest spesielle var at det ikke var spesialstyrker, men vanlige regulære styrker som deltok.

Kommer dette i historiebøkene?

- Tja, si det. Det står vel ikke så mye i historiebøkene om krig eller om hva Forsvaret foretar seg lengre.

Har du vært i felten med soldatene her?

- Jeg har egentlig ikke det. Jeg er kontingentsjef, og skal egentlig ikke være ute i felten. Men jeg er en del ute blant gutta og sjekker temperaturen, og prater med de om utstyr, hvordan de har det og lignende. Men å være ute i felten er ingen NCC-jobb. Det blir helt feil. Da er jeg plutselig inne i kommandolinjen, og jeg er jo utenfor NATO-systemet.

Hvordan fungerer denne kommandolinjen?

- Jeg er FOHKs mann i Afghanistan, og satt under ren nasjonal kommando. Staben er også under norsk kommando. QRF og PRT er underlagt NATO-kommandokjeden. Ergo så har jeg et administrativt og logistisk ansvar for styrkene. I tillegg til dette med sikkerhet. Dessuten overser jeg at norske soldater blir brukt til det mandatet de er satt til. Det er de fire viktigste oppgavene.

Hva er ditt inntrykk av de afghanske militære?

- Jeg har møtt alle de afghanske sjefene, og sitter igjen med et veldig godt inntrykk av dem.

Det har vært forespørsel fra internasjonalt hold om norske styrker kan bistå ISAF-styrkene i Sør-Afghanistan. Hva tenker du om det?

- Slik som jeg ser det tror jeg norske styrker har mer enn nok å gjøre i nord. Ingen tvil om det.

Amerikanerne snakker mye om å vinne "hearts and minds". Hvor viktig er dette for norske styrker?

- "Hearts and minds" har alltid vært en norsk spesialitet. - Det er vi ganske flinke

på, og det må vi prøve å fortsette med. Våre styrker er helt avhengig av å komme inn på de som styrer og steller her, religiøse ledere, og andre. "Hearts and minds" på forskjellige nivå er ufattelig viktig. - Det er noe med den norske folkesjela som gjør at vi er flink med dette. I Libanon så vi helt tydelig hvordan vi klarte å få det til, og delvis på Balkan. Her vil alt slå inn i forhold til operasjonskonsept. Det sier seg selv at man vinner ikke "hearts and minds" ved å komme i stridsvogn alene. Du sikrer deg selv ja, men man bør operere på en slik måte at man ikke kommer for mye i utakt med folk. Ikke minst er det viktig for PRT. Kommunikasjon er ufattelig viktig.

Taliban har fått et sterkere fotfeste den siste tiden. Er det noe dere kunne gjort annerledes?

- Jeg tror at det er greit at det er godt at det kommer en kjensgjerning at Taliban faktisk er her. At ISAF-styrkene kommer til å fjerne Taliban som sådan, tror jeg ikke kommer til å skje. Det som er viktig at vi klarer å støtte de afghanske styrkene, og at de underveis blir så dyktige at de klarer oppgaven selv, for på sikt må de håndtere de selv. I mellomtiden må vi forberede oss på at vi må slåss side om side med afghanske styrker. Jeg tror ikke at det er siste gang at regulære norske styrker er i kamp i Afghanistan. Det ligger i sakens natur. De hjemme må være forberedt på at vi vil komme inn i flere krigshandlinger.

Forsvarsminister Strøm-Erichsen har vært flere ganger i Afghanistan. Hvordan er din dialog med henne?

- Jeg snakker ikke ofte med forsvarsministeren. Men jeg synes vi har en

forsvarsminister som er levende opptatt av hvordan soldatene har det, og hvordan vi løser oppdragene her nede. Det har vært veldig positivt både for meg og styrkene her nede å ha henne på besøk. Ikke minst i forhold til å vise at soldatene ikke bare er sendt hit og glemt av det norske Stortinget og regjeringen.

Har hun etterkommet kravene fra Forsvaret på en tilfredsstillende måte?

- Det er vanskelig å kommentere den slags, nesten håpløst. Men det er ingen tvil om at hun har lagt seg virkelig i selen for å få ting på plass. Mer vil jeg ikke si om den saken.

Kan konflikten i Afghanistan sammenlignes med andre konflikter?

- Det er helt naturlig når konflikter av en slik dimensjon som vi er oppe i her og som berører hele verdenssamfunnet så vil man alltid sammenligne og dra paralleller. Verden går videre, og det gjør også konflikten. Enhver konflikt lever på mange måter sitt eget liv. I etterpåklokskapens tegn kan man dra paralleller og si at "hva var det jeg sa?" At slike diskusjoner går, er helt naturlig. Men det å sette to streker under svaret, om at det gikk slik og slik i Vietnam og slik for russerne i Afghanistan, blir for meg en meningsløs debatt.

Hva tenker du om afghanerne sin fremtid?

- Jeg ser at det bygges mye. Bare her i Mazar-el-Sharif ser vi at det bygges både universitet og hus, samt nye veier. Samtidig vil en finne folk på landsbygda som lever i den samme fattigdommen som de alltid har gjort. For den enkelte afghaner dreier det seg om trygghet fra dag til dag.

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

AA Flyttetjenester AS
Vestby Østre, 2420 Trysil
Tel 62455300
Faks 62455301
flytte@aaflytt.no

Christiania Transport-Bureau AS
Ensjøvn 12,
0655 Oslo
Tel 22683107
Faks 22681107
rolfj@christiania-transport.no

Hasselberg Transport AS
Håndverkervn 8,
9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no

Kongstein & Sønn AS
Thranesgt 2,
3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no

Kristiania Visergutkontor AS
Verkseier Furulundsv 21,
0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Kaarvands Transport
Brøttemsvien 147,
7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
post@kaarvands.no

Rekdal Transport AS
Breivika Industriv. 41,
6018 Ålesund
Tel 70143070
Faks 70155007
post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Skullerud Flyttebyrå AS
Råbekk svingen 1 A,
1617 Fredrikstad
Tel 69392000
Faks 69397340
firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

H K Solberg AS Transport
Boks 4033,
4606 Kristiansand,
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Stavanger Flyttebyrå AS
Dusavikveien 21,
4007 Stavanger
Tel 51530475
Faks 51524907
stavanger.flyttebyra@c2i.net

Vinjes Transport AS
Østre Rosten 98 B,
7075 Tiller,
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Wergeland AS
Hjortlandsveien 1,
5134 Flaktveit
Tel 55535600
Faks 55535640
wergeland@wergeland.biz
www.haukedal.no

**Zachariassen
Transport&Flytteservice as**
Straumfjellsvn 9,
5353 Straume
Tel 5631 2121
Faks 5631 2120
info@zachariassen-transport.no
www.zachariassen-transport.no

**FLYTTING ER EN TILLITSSAK
– SE ETTER NFF LOGOEN**

NFF Norsk Flytteforbund
– Når kvalitet og service teller

www.flytteforbund.no • nff@flytteforbund.no • Postboks 13 Hovseter, 0705 Oslo

CV90s ilddåp

Stormpanservognen CV 90 var en viktig hjelper for de norske styrkene ved kampene i Ghowrmach i oktober/november. Offisersbladet har intervjuet en erfaren vognkommandør om vognas egenskaper i felt.

Tekst: Nils Vermund Gjerstad

- Å se at systemet fungerer, er veldig tilfredsstillende for oss som har jobbet lenge med den, forteller løytnant og vognkommandør i 2. bataljon, Eivind Røysland. Han var med på kampene

mot afghanske opprørsstyrker i oktober/november.

- Vi var i fremste linje sammen med den afghanske nasjonale hæren og bekjempet mål på relativt langt hold.

- Fienden hadde ikke panservogner, og de hadde særdeles begrenset med langtrevkende panser-brytende våpen. Vi ble beskutt, men ikke truffet. Kort fortalt; det er fortsatt ingen som vet hva vogna tåler av våpen.

Combat Vehicle, eller CV90, er et svensk pansret kjøretøy, produsert av BAE Systems' underavdeling Land Systems Hägglunds.

På midten av 1980-tallet begynte de på en familie av kampkjøretøyer for den svenske hæren. I 1994 ble de første CV90-vognene levert til det norske Forsvaret. Ordren var på 104 kjøretøy. I dag benyttes den av flere avdelinger i Hæren, i tillegg til de norske ISAF-styrkene i Afghanistan. I løpet av de siste års omorganisering av Forsvaret har stormeskadronene inntatt en viktig posisjon og den blir kalt "panserbataljonens spydspiss". For to-tre måneder siden fikk CV90 omsider vist sine egenskaper i strid.

- Det har vært mye diskusjon i forkant av hvorvidt den ville klare varme forhold, sier Røysland.

- Vogna er egentlig bygget for vinterforhold, og spesielt kjølesystemet er ikke bygd for de temperatuere som er her i Afghanistan. Den erfaringen vi har gjort når det er 40-50 grader på dagtid, er at det påvirker og at vi får høyere motor-

temperatur. Men det har ikke vært noen ytterligere problemer med den. Det gir noen begrensinger, men ikke noe voldsomt, utdypet vognkommandør Røysland.

- På flere måter fungerer vogna optimalt, fremholder Røysland. - Mobiliteten er bedre på CV90 enn på Leopard 1-vogna, i og med at den er en lettere vogn. På den vogna vi har her nede med minepansring, ligger vekta på 28 tonn. Gamle Leopard har 42 tonn. Nå har vi 600 hestekrefter, mens gamle Leopard 830 hestekrefter, så det er klart at vi har mer å gå på per tonn vekt. Sånn sett er vogna sprekere i den forstand, forklarer Røysland.

- Men når en ser på Leopard 2, som er i ferd med å innføres, er nok den hakket bedre igjen, med tanke på antall hestekrefter. Men når en begynner å nærme seg en vekt på 60 tonn gir det mer begrenset mobilitet i forhold til bruer og den slags.

- Vogna er jo høyteknologisk, selv om det er ikke lett å se utenfra, forteller Røysland. På det kritiske planet trekker vognkommandøren frem vibrasjonene.

- Vogna er bygget for å holde 60-70 kilometer i timen. Det er veldig mye vibrasjoner, når vi kjører. Det blir veldig slitsomt i lengden, ikke minst for skytter, som kanskje ligger i siktemidlene opptil 12 timer i strekk. Men det kommer jo an på underlaget. På grusveiene her nede rister den usannsynlig mye, mens på sand merkes det lite, men det er klart det er en påkjønning.

- Til å være en vogn som er bygget for arktiske forhold og vinter, snø og fjell, så klarer den seg imponerende bra her nede. Det er et multi-rolle-kjøretøy, det vil si at den kan brukes i alle typer klima og mange slags oppdrag, avslutter løytnant Røysland.

FAKTA:

Lengde	6550 mm
Bredde	3190 mm
Høyde	2750 mm
Bakkeklaring	450 mm
Stridsvekt	24 000 - 27 700 kg
Mannskap	3 + 8

Framdrift og ytelse

Motor	Scania (turbo-diesel) (460 kW, 620 hk)
Hjuloppheng	torsjonsstaver og rotasjonsdempere
Drivverk	belter
Maks grøftbredde	2400 mm
Maks vadedybde	1500
Vertikalt hinder	1000 mm
Klatrehelling	60 %
Sidehelling	40 %
Topp hastighet (vei)	> 70 km/h
Rekkevidde (vei)	600 km

Bestykning og pansring

Hovedbestykning	30 mm
Bushmaster II maskinkanon	
Annen bestykning	7,62 mm MG
Pansring	gradert

EN HJELPENDE OFFISERSHÅND I K

- Det er svært viktig for oss å ha et godt forhold til de sivile i Afghanistan, sier oberstløytnant Arnfinn Roel fra Lillehammer. Han er leder for det norske støtteelementet i Kabul.

Tekst: Nils Vermund Gjerstad

KABUL: Det er onsdags morgen i Afghanistan, og den ukentlige "logfligheten" fra Oslo har akkurat kommet inn til Kabul International Airport (Kaia). I en støvete avkrok av leiren har Norge sitt hovedkvarter. Leiren er stor og uoversiktlig med sølete veier. Tåken som kommer inn er forurenset, og den lukter stramt av brente bildekk og åpen kloakk fra Kabul sentrum.

Oberstløytnant Roel ser ut som han trives i kaoset, der jeg møter han i den norske avkroken av leiren. - Det er hektisk hver onsdag, når den norske "logfligheten" kommer inn, forteller han. - Men vi har tid til å ta en fem minutters prat, sier han, og ber meg inn i en rolig bygning.

Veldelighet

Roel er leder for det norske støtteelementet i på vel 11 mann i Kabul. Opprinnelig kommer han fra Sparbu, men er etablert med kone, familie og hus i Lillehammer.

- Vi samlet sammen rundt 60 kasser med julegaver fra skolebarn i Lillehammer og Drammen som vi tok med oss ned til Kabul før jul. Tidligere i år fløy vi opp 50 kasser. Over nyttår får vi kanskje ned enda flere, forteller sambands og logistikkoffiseren engasjert. - Barna i Norge stilte sjenerøst opp og ga dem brukte klær de hadde liggende, alt fra luer og votter til boblejakker og hettegensere. Det har vært et poeng at det skal være brukte klær. Ved å gi dem nye ting kan vi risikere at det blir videresolgt på basaren, og da er det lite sannsynlig at de pengene går til klær for barna. De utvekslet også tegninger med de samme norske barna.

- Fremover skal vi fortsette å hjelpe dette barnehjemmet. Men vi har også planer om å gjøre noe i forhold til barnehemmene og kvinnefengselet i Meymaneh, nord i Afghanistan.

Krigens hverdag

Som offiser ser Roel det på som sin plikt å ta minst en kontingent i Afghanistan. - Jeg har jo vært i det militære hele mitt voksne liv, faktisk helt siden jeg var 16 år. Turen

min var liksom kommet til å avtjene en periode i Afghanistan nå, og derfor takket ja til engasjementet. Det har vært en veldig positiv opplevelse, med flere interessante arbeidsoppgaver. Og ikke minst er soldatene som tjenestegjør her nede positivt innstillede folk som det er lett å samarbeide med. Alle er her frivillig, og det tror jeg er en viktig faktor.

Selv om det en positiv arbeidsplass merker man også krigens hverdag i Kabul. Tidligere på dagen sprengte en selvmordsbomber seg selv noen hundre meter utenfor leiren. Det gir en sterk påminner om at det er en krigssituasjon i Afghanistan. - Vi merket det godt. Det ristet i hele leiren, sier han tankefullt. - Det er veldig spesielt det der - selvmordsbomber er i en religiøs transe idet han gjennomfører det, så, heldigvis hender det at de utløser for tidlig eller at de ikke utløser i det hele tatt. Dessverre har vi sett en opptrapping av selvmordsbombere her siste tiden.

"Hearts and minds"

- Amerikanerne snakker om å vinne "hearts and minds", sier han. - Og ja det er vel noe i det. Siste tiden har vi sett at Taliban har fått mer fotfeste i Nord, og det er urovekkende. Hele Afghanistan er basert på å ha makt og å bruke makt - for å overleve. Man kontrollerer befolkningen ved enkle prinsipp som "gjør du som jeg sier, får du det bra, og gjør du det ikke, får du det ikke bra". Som regel er de mest fattige delen av landet som faller for Taliban. Vann er i noen områder en verdifull vare og kan også benyttes som maktmiddel. Lokale maktherrer bruker til tider metoden med å stenge av elveløp som et slikt maktmiddel. Taliban kjøper seg tilhengere ved å tilby de et minimum av overlevelse som vann og mulighet til å dyrke jorda og mat til familien. Konsekvensen er at medlemmer av familien må gjennomføre oppdrag for Taliban.

- Folk her nede blir rastløse når vi sier at vi skal hjelpe dem og ikke noe skjer. Derfor er det viktig for oss også å vinne kampen mot fattigdommen. Ved at den internasjonale styrken her viser at vi gjør konkrete tiltak som hjelper folk, kan vi også være med på å få de sivile på vår side. Men selvsagt er det humanitære aspektet vel så viktig - nemlig å strekke ut en hand og prøve å gjøre en forskjell.

ABUL

NATOs luftoperasjonssenter i Bodø har utviklet utstyr og prosedyrer for rask håndtering av kriser i ustabile omgivelser. Det kalles "Joint Time Sensitive Targeting".

I KAMPEN MOT

**Tekst: Trine Lise Sviggum Helgerud,
Luftforsvaret Nord-Norge**

Utviklingsarbeidet mellom luftoperasjonssenteret og Norwegian Battle Lab & Experimentation (NOBLE) er møtt med stor interesse, både i NATO og nasjonalt. Teknikken er tatt i bruk både på nasjonale øvelser (Cold Response) og under NATOs fellesøvelser, senest for NRF-9 i Italia.

Strategisk viktig

Joint betyr at flere forsvarsgrener bidrar til å løse et oppdrag. Oppdraget er å ta ut et mål som på forhånd er definert som strategisk viktig av sjefen på operasjonelt nivå. I Norge vil dette si sjefen for Fellesoperativt hovedkvarter.

- Et strategisk viktig mål betyr at om du greier å nøytralisere eller fjerne målet, kan hele operasjonen vippe i en positiv retning. For eksempel kan man ta ut en leder slik at hele organisasjonen kollapse, eller man kan nøytralisere et stridsmiddel som en terrorist har, så han gir opp.

Målene vi snakker om er ikke vanlige mål som en bro eller bygning, sier oberst Jan Ove Rygg ved luftoperasjonssenteret i Bodø.

Slike vanlige mål vet man alltid hvor er og man har tid til å planlegge å ta ut målet. Et såkalt "Time Sensitive Target" er et mål man vet er der ute, men ikke eksakt hvor det er, eller når det dukker opp. JTST er altså et konsept for å ta slike mål.

- Målet har positiv strategisk betydning om det blir tatt ut, men samtidig en negativ betydning hvis du mislykkes. Se for deg en terrorist som faktisk får brukt et kjemisk våpen, forklarer obersten.

- Vi vet ikke hvor målet befinner seg, derfor har vi ikke mulighet til planlegge en militær operasjon i tradisjonell forstand, legger han til.

Raskt samspill

Konseptet består av tre faktorer: En autorisasjonsmyndighet, en sensor og en

effektor som alle må samspille raskt nok under hele prosessen for å løse oppdraget.

- Første steg er at sensoren, for eksempel en soldat ute i felt eller et F-16 i lufta, må finne målet. Deretter må man bestemme seg for en effektor som skal forsøke å nøytralisere målet. Våpenet avhenger av hva man har tilgjengelig i det tidsvinduet det er snakk om, sier Rygg.

Autorisasjonsmyndigheten godkjenner de ulike operasjonene. Og man vet aldri hvor lang tid man har på seg.

Har man en terrorist kjørende mellom Fauske og Bodø, har man kun den tidsrammen strekningen gir.

- Vi har gjennom tilgjengelig teknologi, en god prosessbeskrivelse og en ideell organisasjon med spesialister gjennomført ulike eksperimenter som har resultert i et skreddersydd verktøy for å håndtere dagens utfordrende krigføring, hevder utviklingsoffiser i Noble, Hans Petter Myrseth.

TERROR

Myrseth har ledet konseptutviklingen som har pågått siden mai 2005.

Kirurgisk krigføring

Utfordringen med terrorisme er oppdukkende mål som terrorledere og våpenlagre hvor det eneste man vet er at de finnes et sted der ute. Fordelen med JTST er at modellen ivaretar nettopp disse målene som man ikke har hatt muligheten til å planlegge for, raskt og effektivt. Systemet bidrar til en mykere krigføring når skadeomfanget tilpasses ved å bedømme hvor vidt det er sivile innenfor målet eller ikke.

- JTST er et viktig verktøy for krisehåndtering. Det gir våre øverste militære ledere mulighet til å ta raske og korrekte beslutninger samt iverksette dem så raskt at det kan påvirke en militærkampanje i positiv retning, hevder sjefen for NATOs luftoperasjonssenter i Norge, generalmajor Tor Arnt Sandli.

ØVELSE: JTST i aksjon under NRF9 i Italia med oberst Evan Thomas (t.v.) og orlogskaptein Hans Petter Myrseth fra Noble (t.h.) som har leder konseptutviklingen siden mai 2005.

Foto: NOBLE

KNM Statraad Lehmkuhl for fulle seil på vei mot Bermuda.

KADETTTER PÅ HØSTTOKT!

Tekst: Ole-Christian Torp,
styremedlem KAFO Sjøkrigsskolen

Kadettene i førsteklasse på Sjøkrigsskolen var i høst på tokt med barken KNM Statsraad Lehmkuhl til Portugal, Bermuda, USA og Nord-Irland. Hensikten med toktet var å trene kadettene i gruppeutvikling, sjømannskap og lederskap, i et maritimt miljø, under krevende forhold. Ved å begrense kadettens bevegelsesfrihet i form av å bli plassert på en skute med 44 likesinnede i tre måneder, utfordrer det kadettens evne til samarbeid og tilpasning, og danner slik sett en plattform for lederskapsutvikling og sjømannskap.

Kadettene fikk bryne seg med alt fra blikkstilte hav og skyfrihimmel på vei fra Lisboa til Bermuda til full storm over Nord-Atlanteren på vei hjem. Kadettene klarte å få skuta opp i over 18 knop og tilbakela på med meste, formidable 283 nautiske mil på et døgn!

KAFO på stand midt i Atlanterhavet

Midt ute på havet, syd for Grønland, holdt KAFO stand med konkurranser og informasjon om KAFO og BFO. Silje T. Steffensen og Ole-Christian Torp er begge styremedlemmer i KAFO Sjøkrigsskolen og med støtte fra BFO Vest delte de ut populære DVD-filmer, BFO-effekter og godteri for å holde stemningen oppe på de 11 uker lange toktet.

Sjøkadettforeningen Valkyrien eskorterte den stolte barken med ønske om "fair winds" og sjantising på vei ut på de 7 hav.

Da julenissen ikke fant veien til Statraaden, måtte KAFO ta saken i egne hender. KAFO-nissene hang i nattens mulm og mørke opp godteposer på hengekøya til hver av kadettene!

Silje og Ole-Christian på stand midt i Atlanterhavet med blant annet en populær gjettekonkurranse med erter på glass. Hovedpremien var BFOs PC-veske.

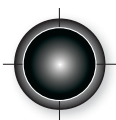

Vinneren av gateløpet krysser jublende mållinjen.

KRIGSSKOLEN TOK SEIEREN HJEM I

Nasjonalt Kadettstevne (NAKA) ble i år arrangert på Sjøkrigsskolen i Bergen, med støtte fra blant andre BFO. Nesten 100 håpefulle og vinnerlystne kadetter fra Luftkrigsskolen og Krigsskolen tok turen til byen mellom de syv fjell for å kjempe om seieren i 5 forskjellige grener, hhv. fotball, svømming, volleyball, skyting og løping. Luftkrigsskolen ankom Bergen luftveien som seg hør og bør, mens Krigsskolen sverget til toget over fjellet.

Tekst: Ole-Christian Torp,
Styremedlem KAFO Sjøkrigsskolen
Foto: Martin Svensen, KAFO landsstyre

Etter en forrykende åpningsseremoni torsdag 24. januar, gikk startskuddet for stevnet på fredag med 200 meter svømming. De ellers så sjøvante kadettene fra Sjøkrigsskolen måtte notere seg en

skuffende, men tapper, sisteplass i denne grenen, 13 sekunder bak vinnerlaget fra Kuhaugen, men slo sterkt tilbake med førsteplass under staffetsvømmingen, og beviste nok en gang at teamwork er noe de kan på Sjøkrigsskolen.

Rett etter svømmingen bar det av gårde til pistolskyting. Med moderne videooverføringsteknologi kunne tilskuerne

følge skytingen samtidig som sikkerheten ble ivarettatt. Da siste skudd var falt, kruttrøyken hadde lagt seg og våpnene inispisert, kunne Sjøkrigsskolen notere seg en etterlengtet seier, tett fulgt av Krigsskolen.

Fotball er en prestisjetung gren hvor kadettene får utløp for sine primitive krigerinstinkter. Første ut var Linderudgjengen mot gutta fra Kuhaugen. Etter en jevn dragkamp helt inn til siste spilleminutt, endte kampen med uavgjort, 2-2. Neste kamp ut ble et aldri så lite mareritt for de tapre gastene i mørkeblått. Etter et 9-0 tap måtte Marinens djerpe menn innse at lite kan stå imot mokasiner og skinnvest. Bedre gikk det i oppgjøret om sølvet. Krigsskolen stod imot med uavgjort også her, men seiret over sjøgutta sammenlagt til tross for en ihuga supportergjeng. Luft kunne nok et år smykke seg med seier i fotball.

På kvelden var det duket for god, gammel tysk ølfest med salg av "wienerwurst und bier". Direksjonsmusikken fra Norges Handelshøgskole skapte en stemning NAKA trolig aldri har sett maken til. Den fryktløse

Høye svev og spennende minutter i volleyballkampen mellom Sjø og Hær.

Tid til morostreker er det alltid der kadetter ferdes.

"Duskegutter" heier kvinnelig kadett frem mot mål.

ÅRETS NASJONALE KADETTSTEVNE

og øltørste kvinnelige dirigenten knuste samtlige konkurrenter i den uoffisielle grenen "ølstyrting". 0,5 liter på knappe 4 sekunder må være ny rekord, selv i NAKA-sammenheng. Kadett Max måtte i år takke for oppholdet i Bergen og si farvel til sine venner i både kaffe og TV-bransjen og sette kursen mot hovedstaden, da Krigsskolen enstemmig stakk av med seieren i underholdningsgrenen.

Dagen derpå fikk vel en noe tung start, men dette så ikke ut til å legge noen demper på laget fra Oslo som stakk av med seieren i volleyball. Wallemsviken-gjengen endte på en velfortjent andreplass med Kuhaugen på siste.

Så var alt klart for løpekonkurransen. Værgudene var noe uventet på kadettene side i denne thrilleren av en konkurranse. Hærmannen Asbjørn Lohne imponerte med sterke prestasjoner og tok hjem 1. plassen, med luftmannen Bjørnar Sandstad på andre og sjømannen Bjørnar Sørensen på en tapper 5. plass.

Siste gren var miniatyrskyting. En gren som krever både dyp konsentrasjon og ro

i kroppen i jakten på den etterlengtede inntertieren. Luftkrigsskolen utviste gode skytterferdigheter og tok seieren foran pipa til Sjøkrigsskolen.

I den i ettertid svært så omtalte 6. gren, den uoffisielle konkurransen mellom krigsskolesjefene, måtte gjestene fra Trondheim og Oslo bøye seg i støvet for Sjøkrigsskolens ubestridte Kommandør

Thomas Wedervang, som imponerte og sogar fullstendig utklasset sine kollegaer både i danse- og fotballtrikse-ferdigheter.

Totalt gikk seieren for NAKA 2008 til Krigsskolen på Linderud. KAFO gratulerer! Nå starter opptreningen til Nordisk kadettstevne (NOCA) som i sommer skal arrangeres i Bergen.

Vi gleder oss allerede!

RESULTATER:

Svømming

1. LKSK (05:10:92)
2. KS (05:21:21)
3. SKSK (05:23:15)

Svømmestafett

1. SKSK (02:36:13)
2. KS (02:39:86)
3. LKSK (02:40:55)

Pistolskyting

1. SKSK
2. KS
3. LKSK

Fotball

1. LKSK
2. KS
3. LKSK

Volleyball

1. KS
2. SKSK
3. LKSK

Miniatyrskyting

1. LKSK
2. SKSK
3. KS

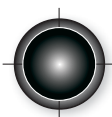
Løping

1. KS
2. SKSK
3. LKSK

KRIGSSKOLENS KVALIF I TORDENSKIOLDS KJØ

**"Bøndene sine økser brynte hvor en hær dro frem,
Tordenskiold langs kysten lynte, så det lystes hjem."
(Ja, vi elsker)**

Tekst: **Robert Brunvoll
og Frode Johansen**

Krigsskolen startet i 2001 med at kadettene skulle velge seg kullnavn. Kullnavnets hensikt var at dette skulle være en person og et navn som bandt kullet tettere sammen samt hedre gamle norske helter. Navnene som velges bør ha tilknytning til Hæren. Krigsskolens kvalifiseringskurs sitt høstkull har brutt med denne tilknytningen. Grunnen til det er at sammensetningen i kvalifiseringskurset høsten 2007 er litt spesiell. Av 25 elever er det fem sjøoffiserer og en luftoffiser.

Tradisjonen så langt har vært å velge krigsveteraner fra andre verdenskrig, men KSKVK så etter en kandidat som kunne representere vår sammensetning. Etter en prosess og utvelgelse i kullet ble Tordenskiold så presentert som vårt navn. I tradisjon tro hører det med et visst ansvar å velge kullnavn. Det skal arrangeres en minneseremoni med etterkommere tilstede, og hvor yngste kadett holder minnetale og legger ned krans på gravsted eller minnestein. Dette ble selvsagt en utfordring når det kommer til Tordenskiold. Vi valgte derfor å reise til København i Tordenskiolds kjølvann.

Det er på sin plass og gi en kort oppsummering av den norske sjøhelten, før

resten av den historiske turen presenteres. Tordenskiolds fødenavn var Peter Jansen Wessel. Han er kjent for sin innsats i Kattegat, og i 1716 ødela han den svenske forsyningsflåten i sjøslaget ved Dynekilen, som gjorde at den svenske kongen Karl XII måtte trekke seg tilbake til Sverige i sitt forsøk på å erobre Norge. Etter dette oppdraget sendte Peter et brev til Fredrik IV med en forespørsel om å bli adlet. 24. februar 1716 fikk han svar fra kongen, hvor han fikk svar om at han var blitt adlet med navnet Tordenskiold. Det er verdt å nevne at han kun var 26 år gammel på dette tidspunkt!

I 1719 erobret Tordenskiold den svenske festningen Karlsten ved Marstrand, og dette ble hans siste seier som Norden største og mest berømte sjøhelt. Etter fredsavtalen i den Store Nordiske Krigen, brukte han tiden sin til å reise rundt i Europa. På denne reisen kom han i klammeri med den tyske obersten Jacob Axel Staël von Holstein,

Skolesjefen, instruktører og kullet samlet foran stedet slaget fant sted i Dynekilen.

ISERINGSKURS LEVANN

som hadde vært i svensk militærtjeneste under krigen. Klammeriet endte opp med at de utfordret hverandre i en duell med korde. 20. november 1720 fant duellen sted, og det endte med at Tordenskiold ble drept, bare 30 år gammel. Tordenskiold er som nevnt mest kjent for slaget i Dynekilen og det var derfor naturlig at på turen til København måtte vi reise i hans fotspor til blant annet Dynekilen. Major Knut Wærner Hagen er en godt kjent militærhistoriker i Hæren og det var et profesjonelt opplegg han hadde satt sammen for kullet. Vi startet turen med et innledende foredrag på bussen til Fredriksten festning i Halden. Her gikk vi igjennom slaget i 1718, og hva som skjedde da Karl XII falt den 11. desember. Dette ga oss et godt bilde på hva som skjedde i Norge under denne krigen.

Turen gikk så videre med båt til Dynekilen. Dette skulle vise seg til å bli en båttur utenom det vanlige. Major Hagen

var med å sette et tydelig preg på seilasen inn i Dynekilen ved å vise hvor strabasjøs denne turen kunne være på den tiden, og beskrev hvilken ekstraordinær offiser Tordenskiold var. Med et musikkanlegg som nesten sprenget trommehinnene dine med filmmusikk fra Pirates of the Caribbean, seilte vi inn i det trange sundet innerst i Dynekilen. En mer engasjert historieforteller enn Knut Werner Hagen skal man lete lenge etter. I det musikken stilner fra musikkanlegget trekker Knut frem hvordan denne musikken illustrerer det inferno det måtte være å seile inn her med hundrevis av kanoner i det trange sundet. Samtlige av kadettene ble mektig overrasket da vi fikk se hvor trangt og smalt det er inn i Dynekilen. Det er utrolig at en så ung offiser styrte en stor flåte inn på fienden, og klarte og påføre svenskene så store tap.

Det virket som om kadettene bare satt og måppte helt frem til Strømstad. Hvor vi hadde oss en liten pause, før vi tok buss

videre til København. Dagen etter var det minneseremoni i Holmen kirke. Kirken var nettopp åpnet etter en omfattende oppussing. Det var en standsmessig kirke, hvor blant annet Tordenskiolds sarkofag var godt plassert inne i en av fløyene. Her møtte det opp to representanter fra Tordenskiolds venner fra Danmark. Deres oppmøte var med på å sette et større preg over seremonien. Den ene representanten fra Tordenskiolds venner og yngste kadett holdt en tale, hele kullet leste opp et dikt samt at vi la ned en krans ved Tordenskiolds sarkofag. Dette ble høydepunktet på turen, og samtlige hadde fått en to dagers fantastisk innføring i denne uvanlige norske offiserens liv.

Dagen etter gikk turen tilbake med danskebåten fra København til Oslo. Dette strekket hadde Tordenskiold seilt mange ganger, så nå var kullet virkelig i Tordenskiolds kjølvann. Kullet fikk en mektig opplevelse av denne unge mannens liv, og satt igjen med et fantastisk inntrykk.

Det er viktig at vi ikke glemmer vår historie. Den store nordiske krig er en viktig epoke i den norske historien. Spesielt må vi ikke glemme den betydningsfulle nordmannen Tordenskiold var, som mange vil betegne som den største norske krigshelten gjennom den norske historien. Det kanskje ikke så mange vet, er at han er nevnt i Ja, vi elsker, som sitatet øverst i artikkelen er hentet fra. Handlekraft, initiativ, faglig dyktighet og god situasjonsbevissthet er egenskaper ved Tordenskiold som kullet ønsker å identifisere seg med. Disse egenskapene er like aktuell i dag for en norsk offiser, som for 300 år siden.

Det har vært en ære for Krigsskolens kvalifiseringskurs høsten 2007 å reise i denne mektige offiserens kjølvann og kunne betegne oss som yrkesoffiserer under navnet Tordenskiold!

Vi vil gjerne takke Befalets Fellesorganisasjon, for god støtte til denne turen.

Kransnedleggelse ved Tordenskiolds sarkofag i Holmen kirke.

Eurofighter trakk seg som kandidat

Den 20. desember fikk forsvarsdepartementet brev fra EADS-konsernet, og dagen etter, ble det offentliggjort at Eurofighter trekker seg som en av de tre kandidatene til Norges nye kampfly i 2015.

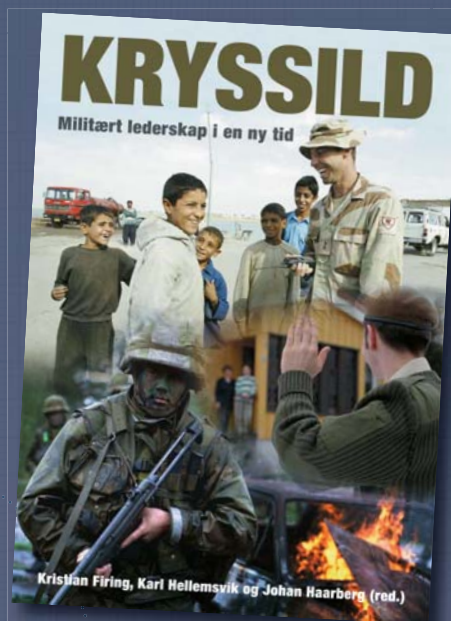
Leder av Befalets Fellesorganisasjon Didrik Coucheron, sier til Offisersbladet at det er beklagelig at en av tre likeverdige kandidater nå velger å trekke seg så tett opp til den endelige avgjørelse. EADS hevder i flere medieoppslag i senere tid, at amerikanernes Joint Strike Fighter får særbehandling, blant annet ved at de slipper unna krav om gjenkjøpsavtaler. Med Eurofighter ute av konkurransen, er det kun det amerikanske JSF (Joint Strike Fighter) og svenskenes Saab JAS Gripen igjen til vurdering som Norges fremtidige kampfly. Det franske Raphaele, trakk seg som kjent for over et år siden.

Kampflyprosjektet har planlagt å foreta et valg av kandidat til femtidens kampfly i slutten av desember 2008, noe flere kilder Offisersbladet har vært i kontakt med, ikke har noe tro på at de klarer. Den endelige avgjørelse blir selvfølgelig tatt av Stortinget.

 holst.clausen@bfo.no

Kryssild

Boken fokuserer på den nye virkeligheten offiseren er en del av. Både dilemmaene i nye operasjonene og perspektivene på den militære utdanningen burde være av interesse for så vel skolemiljøene, som de operative miljøene i Forsvaret. Boken bør også kunne gi grunnlag for dialog og tilføre ny kunnskap for alle som er engasjert i ledelse i operative miljøer. Militært lederskap har undergått store endringer etter den kalde krigens slutt, og dette har ført til at norske offiserer og soldater er blitt utsatt for en ikke ubetydelig kryssild. Dagens innretning av Forsvaret gjør at personellet må regne med deltagelse i internasjonale operasjoner som en helt naturlig del av sin hverdag, med tilhørende krav til egne ferdigheter, kvalifikasjoner, samt evne til rask deployering.

Gripen tester moderne avionikk

Offisersbladet besøkte Saab Gripen i Linköping, og fikk en orientering om de første tester som nå foretas med topp moderne avionikkutstyr til den nye C/D "Norsk" versjon. Stapp full av det siste innen elektronisk utstyr, går Gripen nå gjennom en knallhard periode med testflygninger. Motoren er bygd om og gir 30% mer effekt. Understellet skal bygges om og flyttes ut til vingene, for å gi mer plass til drivstoff i innvendige drivstofftanker. På bildet kan man se den spesielle fallskjermanordningen som er montert bak sideroret.

Denne kan utløses hvis flyet kommer ut av kontroll, og da for å redde flyet og all moderne avionikk. Offisersbladet kommer tilbake med en fyldigere artikkel om videre utvikling av den forbedrede "norske" versjonen. Gripen har planer om å gjennomføre testflygninger av fullstendig ombygd Gripen i løpet av 2008.

Advanced Universal Remote

Med Logitech Harmony 1000 kan du styre alle husets multimediaenheter med en kontroll! Enheten sender både tradisjonelle infrarøde signaler og radiosignaler, bedre kjent som bluetooth.

Fjernkontrollen som består av en 3.5 tommer berøringsskjerm, kan betjene over 175 000 av mer enn 5 000 merker. Produsenten legger ut nye oppdateringer på sine

Har du lyst til å se en dvd? Når du trykker på ikonet for avspilling av dvd-er, sørger Harmony-fjernkontrollen for å slå på tv-en, dvd-spillere og stereoreceiveren, gjøre alle nødvendige innstillinger og til og med sette i gang avspillingen.

Logitech Harmony 1000 kan kjøpes i BFOs egne nettbutikk bfo.milrab.no til kr 2.695,-

iPod touch

Apple har lansert en ny generasjon mp3-spillere med en revolusjonerende berøringsskjerm for navigasjon. Med iPod touch kan du gjøre så mye mer enn bare å høre gjennom din yndingsmusikk ved å dra fingere over albumbildene som kommer opp på skjermen. Er du i nærheten av et trådløst nettverk, så kan du raskt og enkelt surfe på internett, svare på e-post eller sjekke været. På internett finner du også hundrevis av tilleggsprogrammer for å tilpasse enheten til ditt bruk, som omfatter alt fra suduko-spill til sanntids aksjekurset.

iPod touch er også helt genial til å vise frem bilder med. En innebygd bevegelsessensor snur bilde etter hvilke retning du holder enheten. Du kan også koble på en videokabel og vise bilder på TV-en.

For å få et sant inntrykk av hva denne spilleren er god for, anbefales et besøk til apple.com. iPod Touch leveres med 8 GB og 16 GB lagring. Utsalgspris i BFOs egne nettbutikk bfo.milrab.no er henholdsvis kr 2.034,- (8GB) og 2.868,- (16GB)

Kjekt
å ha
vite

Lightning Reaction Revenge

Test din reaksjonstid med dette Lightning reaction Revenge. Slik fungerer det: Når man trykker på den store knappen i midten begynner det å blinke et rødt lys, når dette lyset blinker grønt skal du hurtigst mulig trykke på knappen på håndtaket ditt. Sistemann får nemlig et støt. Du kan også programmere maskinen til å gi samme person støt hver gang om det er noen man synes fortjener det.

Lightning Reaction Revenge kan kjøpes i BFOs egne nettbutikk bfo.milrab.no til kr 249,-

Tida er en virvelvind

Gi The Whirl Clock i presang til sjefen. Han vil først sette pris på gaven, og henge den opp på veggen som et endelig bevis på at noen, noen, der ute faktisk liker ham. Deretter vil han bli småsvimmel og småkvalm hver gang han skal sjekke hva klokka er.

The Whirl Clock koster 35 dollar (190 kroner), har en diameter på drøye 30 centimeter, og bruker ett AA-batteri for å få tida til å gå.

Kilde: Dvice.com

Da et bredt flertall Stortinget i 2003 vedtok å bygge Skjoldklassen som en erstatning for de aldrende Haukklasser missiltorpedobåtene, vedtok de i realiteten anskaffelse av en fartøysklasse med kapasiteter som langt overstiger de som er nødvendige i en klassisk anti-invasjonsrolle!

KNM SKJOLD, MER

Tekst: Rolf J. Ledal, OTV Vestlandet

Fartsrekord

Gjennom utprøvingen av forseriefartøyet KNM Skjold, hadde Sjøforsvaret fått klare bevis for potensialet som ligger i Skjold-klassen. De siste ukers sjøprøver har avslørt at fartøyene holder det som var lovet, og med fullt pådrag på gassturbinene har 60-knops grensen blitt brutt. Med en slik toppfart og en marsjfart på 45 knop, er selv vår langstrakte kystlinje en distanse det går raskt å seile. Ut til grensen av den norske økonomiske sonen, er det mulig å få et fartøy av Skjold-klassen på halve tiden i forhold til våre nye fregatter. Med sin høye hastighet vil et fartøy av Skjold-klassen kunne ta seg fra basen på Haakonsværn til Troll-feltet på en time. Fra Haakonsværn til Barentshavet er transittiden så lav som 20 timer.

Nettverksbasert

Tross sin beskjedne, men kostnadseffektive bemanning, har fartøyet utholdenhet nok til å være tilstede i operasjonsområdet i lang tid. Skjoldklassens kommunikasjons- samt sensorsystemer og fleksible våpen, gir fartøyet, som en av de få enhetene i vår militære struktur, muligheten til å inngå direkte i et avansert militært nettverk. Med et slikt militært nettverk kan man anvende tilpasset makt mot overflatemål gjennom å avskrekke, skade eller ødelegge mål innenfor en rekkevidde av 180 km. Skjoldklassen kan således underlegges direkte strategisk styring i sann tid ved sensitive operasjoner. Også i samvirke med større fartøyer som fregatter og

kystvaktskip, vil Skjoldklassen representere hurtighet, overraskelse og fleksibilitet. Skjoldklassen vil således være "plug and play" med alle nasjonale og flernasjonale maritime militære styrker, og representere en styrkemultiplikasjon som enhver Marine burde ha på sin ønskeliste over fremtidige kapasiteter.

Nordområdeproblematikken

Antallet overflatefartøyer i en struktur uten Skjold-klassen vil være så lavt at det ikke kan sies å være sannsynlig at nasjonale behov for tilgjengelighet i nordområdene er dekket. Av Nansenklassen vil det er kun være tre fregatter tilgjengelig på en og samme tid. Dette betyr i realiteten at det vil være maksimalt en fregatt som er tilgjengelig i Nord-Norge. Med Skjold-klassen vil vi ha reell mulighet til tilstedeværelse med marinefartøyer også i nordområdene. Videre er Skjold-klassen fundamentet i Forsvarets kapasiteter for kystnære operasjoner. Dette er et område av den maritime krigføringen som Norge er særdeles dyktige på, noe som er bevist gjennom utallige øvelser så vel som internasjonale operasjoner som MTB-våpenet har deltatt i de siste årene.

Har vi råd til å la være?

De anslåtte driftskostnadene av Skjold-klassen beløper seg til et årlig beløp på ca 180 mill kroner, totalt. De forutgående investeringene som Stortinget vedtok for få år tilbake, er av størrelsesorden 5 mrd kroner. Hvis en tar med kostnadene til det nye sjømålsmissilet som Skjoldklassen er hovedbærer av, og andre investeringer tilknyttet anskaffelsen av fartøyene, ser vi en kostnad som utgjør det dobbelte. Avisen VG har i løpet av januar beregnet at det vil være

i overkant av 10 milliarder som må anses som "sunk-cost" ved å utfase Skjoldklassen nå. Både i et samfunnsøkonomisk, så vel som i et forsvarsøkonomisk perspektiv, er det svært vanskelig å tro at Stortinget vil akseptere, at hele denne investeringen skal sees på som "sunk-cost".

FS07 og FPU

Forsvarsstudien 07 og det regjeringsoppnevnte forsvarspolitiske utvalget konkluderte i fjor høst med at det ikke var behov for Skjoldklassen i den fremtidige militære strukturen. Dels av økonomiske grunner, dels på grunn av at det i fremtiden ville finnes andre militære strukturelementer med overlappende kapasiteter. I løpet av årets første dager har avisen Bergens Tidende gjennom intervjuer av utvalgets medlemmer, kunne fastslå blant annet at det fra Forsvarets side har blitt hevdet at det uansett ikke ville være mulig å bemanne de nye fartøyene. Det faktum at slike argumenter bringes inn i en utredning som skal ta for seg hvorfor Norge trenger et forsvar og hvilke kapasiteter dette forsvaret skal bestå av, er på randen av useriøsitet. Muligheten for å bemanne Forsvarets struktur henger nøye sammen med hvor mange utdanningsplasser som gjøres tilgjengelig for den norske ungdommen på Forsvarets skoler, og de arbeidsvilkår vår fremtidige og nåværende militære tilbys. Ved den bevisste strupingen av utdanningskvotene som Sjøkrigsskolen har blitt til del de siste årene, har både Forsvarsdepartementet og Forsvarssjefen selv beredt grunnen for en uansvarlig vakanseproblematikk som kan få dramatiske følger for flere deler av Forsvaret enn MTB-våpenet. Når det gjelder arbeidsvilkårene som utgjør en stor del av

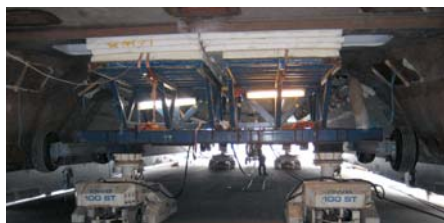

ENN EN MTB!

Så snart er katamaranskrogene til et fartøy er ferdige, blir de snudd og sammenføyd.

Etter at selve plastproduksjonen er ferdig, blir fartøyene marsjert ut på hydrauliske føtter til neste hall på Gismerøya ved Mandal for malingsarbeider.

grunnlaget for valg av en militær karriere, er det lov å håpe at det om kort tid vil komme på plass en erstatning for dagens avtale- og regelverk. Dagens avtaleverk representerer i større grad fortiden enn fremtiden, og det er ingen ting ved Skjoldklassen og resten av Sjøforsvaret som tyder på at fokuset er rettet bakover!

Tiden er moden for en beslutning

Det er umulig å se for seg et troverdig Sjøforsvar uten MTB-våpenet og Skjoldklassen. De nye fartøyene som skal erstatte Haukklassen, er skreddersydd for de fleste maritime militære scenarier som det er naturlig å se for seg i fremtiden. Etter en bred behandling i BFOs lokale, regionale og sentrale politiske fora, representerer en utfasing av Skjoldklassen før den er tatt i bruk etter BFOs syn et uakseptabelt, kostnadmessig og militært feilgrep. Etter uttalelser som Signe Øye (Ap) har kommet med til Bergens Tidende, ser det ut til at regjeringspartiene har en spennende periode foran seg i arbeidet med langtidsproposisjonen om Forsvaret som etter planen skal oversendes Stortinget rundt påsketider. Leder av Forsvarskomiteen, Jan Petersen (H), uttalte i sin tale til BFOs lederkonferanse

i november, at det var nokså uforståelig at alle de kapasitetene som Stortinget i sin tid ble invitert til å ta en beslutning om bygging av Skjoldklassen på, nå var borte. Etter det Offisersbladet har grunn til å tro, er det flere som husker presentasjonen av det nye Sjøforsvaret høsten 2005, og stiller seg de samme spørsmålene som Petersen etter at FS07 ble fremlagt. Forsvarssjefen har tydeligvis endret mening om multirollefartøyet KNM Skjold og hennes søstre. Etter hvert som sjøprøvene skrider frem og våpenutrustning ferdigstilles, ser det ut til at Skjoldklassen vil utgjøre alt det som er lovet, og kanskje enda mer. Med en flertallsregjering burde det nå være mulig å gå i forhandlinger med opposisjonen på Stortinget og unngå en uopprettelig katastrofe. Selv med Skjoldklassen i strukturen er den norske marinen en minimumsmarine. Uten Skjoldklassen vil Marinen være redusert til en marine med så små kapasiteter at man skulle tro den kun skulle dekke et område på størrelse med Nordsjøen. Kravet til fremtiden marine er deltagelse i internasjonale flåtestyrker og operasjoner, og suverenitetshevdelse sammen med Kystvakten av de norske havområdene som er syv ganger større en fastlands-Norge!

FAKTA OM SKJOLDKLASSEN:

Fakta om Skjoldklassen:

P960	KNM Skjold
P961	KNM Storm
P962	KNM Skudd
P963	KNM Steil
P964	KNM Glimt
P965	KNM Gnist

Bemanning:

9 befal/offiserer
3 vervede
4 menige

Plattform:

Luftputekatamaran i sandwichmateriale med lav radarrefleksjon
Lengde: 47,5 m
Bredde: 13,5 m
Deplasement: 273 tonn
Fremdriftsmaskineri: 4 gassturbiner, totalt 12 000 kW
Marsjfart: 45 knop
Toppfart: 60 knop

Våpensystem/sensorer:

Nye sjømålsmissil (NSM)
Mistral luftvernmissil
76 mm multirollekanon
Luftvarslings-/overflateradar
Ildledningsradar
Elektrooptisk sensor for ildledning og søk/redningsoppdrag
Radarsøkemottaker
"Decoy launcher", mottiltak mot elektronisk krigføring

MITT VALG

"Jeg er tørst. Jeg er sulten. Ikke på mat, men på å hjelpe."

Tekst: Hanne Olafsen, Luftforsvaret

Høydare

Men jeg er ikke alene. Offiserer fra hele verden kriger om plass på det tre ukers observatørkurs som går i Finland. Major Grethe Stensland er norsk instruktør, og hun forteller at kurset legger opp scenarier som bygger på faktiske erfaringer for å simulere situasjoner som kan oppstå. Sånn skal elevene skaffe seg erfaringer på eget reaksjonsmønster uten selv å ha vært i truende situasjoner. Kan det bli bedre, spør hun. Mitt svar er enkelt: Nei - Kombinasjonen teori, realistiske senario og øvelser, gjorde dette til en militær "høydare" for min del.

En liten diplomat

Kurset har instruktører fra hele Norden, hvor Norge stiller med to. Sammen med Grethe er major Odd Skålvold instruktør på kurset som går to ganger i året. Som observatør er man ingen "stridene soldat", men nærere en liten diplomat, understreker han. Han vet hva han snakker om. Han har bred internasjonal erfaring fra Jugoslavia, Midtøsten, Eritrea og Etiopia. Men han er ikke alene - fellesnevneren for samtlige instruktører i Finland er at de alle har vært ute og høstet erfaringer.

Men hva gjør egentlig en observatør utover det som ligger i navnet om å observere og rapportere?

Heldigvis var det "mer enn det", tenkte jeg da jeg var ferdig på kurs. Noen av oppgavene er å patrulje gitte områder, snakke med lokalbefolkningen, samle inn informasjon, bistå ved enkel etterforskning, forhandle og være en aktiv part for å skape møtearenaer for ulike hjelpeorganisasjoner. Men kurset som skal forberede deg til dette, var ikke som kurs flest. Nei, etter en del innledende runder med nødvendig teori, bar det ut i felten hvor soldater, politifolk og en drøss av andre var utkledd og spilte ulike roller. Det var som å være i et storstilt teater. Bare med deg selv i hovedrollen.

Jeg var da ikke vant til å spille "skuespill", tenkte jeg. Som offiser er man vant til å bli satt krav til og vi er gjerne best på det vi gjør. Det gjør fallhøyden stor... Nå skulle jeg ut på utrygg grunn. Ville jeg mestre det? I ettertid er svaret også der enkelt: ja - hvis du bare er interessert og motivert. Skålvold fremhever faktisk nordmennene til å være helt i topp-sjiktet når en sammenligner seg med hvilke som helst andre nasjoner. Så det er litt å leve opp til.

Mitt valg

Som offiser kan en ikke lenger velge bort internasjonale operasjoner. Turen kommer før eller siden. Jeg ville ta mitt eget valg.

Derfor drar jeg om få måneder ett år til Midtøsten, forhåpentligvis med mann og barn på flyttelasset. Det handler om å hjelpe uansett hvor man befinner seg i verden. Selv om konflikten i Midtøsten har pågått i over femti år, kan en ikke miste troen. Hva ville da skjedd hvis ingen brydde seg?

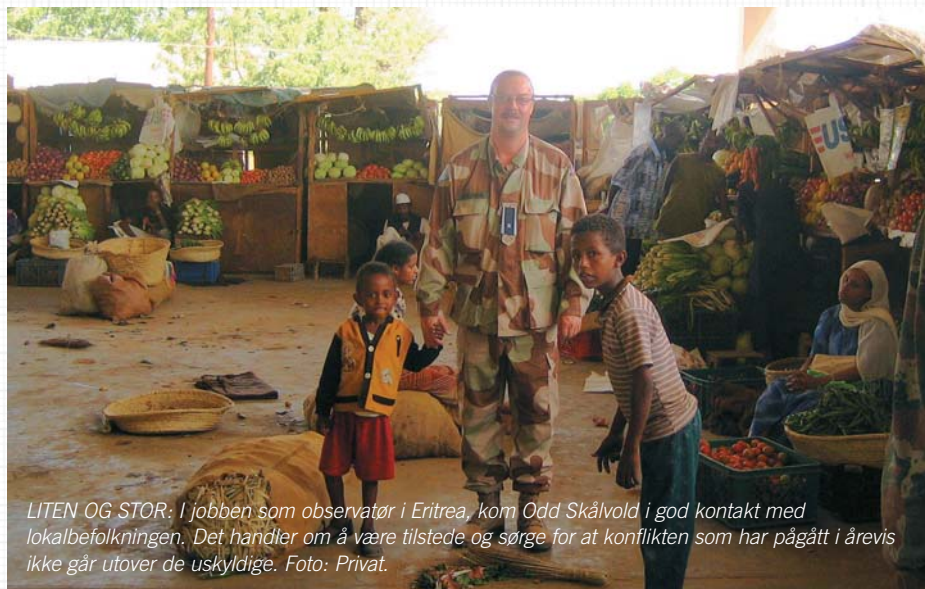
Nå er jeg i alle fall jeg forberedt. Og mer enn klar for innsats!

MIN TUR: Jeg fikk en smakebit på hva jeg vil møte på kurset i Finland. Nå venter virkeligheten. Foto: Privat.

REELL HVERDAG: Lærer og rektor Doctor fra Kenya synger og leser alfabetet til skolebarna i Sudan. Som FN observatør jobbet Grethe Stensland sammen med skolen for å skaffe penger til tre nye klasserom via FN's Quick impact Projects (QUIPs). Foto: G Stensland.

LITEN OG STOR: I jobben som observatør i Eritrea, kom Odd Skålvold i god kontakt med lokalbefolkningen. Det handler om å være tilstede og sørge for at konflikten som har pågått i årevis ikke går utover de uskyldige. Foto: Privat.

NORGE OG FN OBSERVATØRER:

- 77 norske observatører og stabsoffiserer er til enhver tid i Syria, Israel, Libanon, Egypt, Sudan, Etiopia, Eritrea, Kosovo, Bosnia og Nepal.
- Ønsker du å søke deg ut som FN observatør? Søk på utlyste observatørstillinger. Får du stillingen, vil du automatisk gis kurs. Ta kontakt med Forsvarsstaben, avdeling for internasjonale operasjoner
- FNs offisiell hjemmeside: internett på un.org
- Vil du vite mer? Kikk deg inn på Forsvarets hovedside / Styrker i utlandet: <http://www.mil.no/intops/start/>

Benytt medlemsfordelen din!

Årlig rabatt

Som medlem i BFO får du en årlig rabatt på mobilabonnementet ditt. Beløpet varierer med abonnementsstype.

÷540,-

ActiveTalk

Månedspris	129,-
Minuttpris	0,89
SMS	0,69
MMS	1,99

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,59

NetCom ActiveTalk
kr 540,- i årlig rabatt
- for deg som ringer mye.

÷270,-

YoungTalk

Månedspris	0,-*
Minuttpris	1,49
SMS	0,69
MMS	1,99

• Inkluderer 30 SMS per måned
• Inkluderer 10 MMS per måned
• Betal 200 kr per mnd og ring for hele beløpet

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,69

NetCom YoungTalk
kr 270,- i årlig rabatt
- for deg som ønsker kontroll.

÷200,-

SmartTalk

Månedspris	0,-
Minuttpris	0,54
SMS	0,59
MMS	1,99

• Abonnementet forutsetter eFaktura

Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr 0,69

NetCom SmartTalk
kr 200,- i årlig rabatt
- alltid vår billigste minuttpris.

Hvis du velger å binde deg for 12 måneder så kan du i tillegg velge mellom en rabatterte telefon eller ringetid. Med ringetid får du opptil kr 1200,- i avslag på telefonregningen i tillegg til den årlige rabatten. BFO-medlemmer har alltid fri etablering. For flere gode tilbud og bestilling, gå inn på bfo.netcom.no eller ring 984 49 900. Gjelder også deg som allerede er NetCom kunde.

NetCom Trådløs Familie

Nå koster det **INGENTING** verken å ringe, sende SMS eller MMS til hverandre.

Ring familiemedlemmene i hele Norge uten at det koster noe. En NetCom Trådløs Familie kan ha inntil 6 medlemmer. Alle NetCom Trådløs Familie medlemmene kan benytte seg av BFOs avtale med NetCom.

En knusende seier

Forsvarsdepartementet er dømt til å betale Geir Henning Eikeland over 180.000 kroner i saksomkostninger.

Tekst: Inger Prestmo Holager

- Jeg setter veldig stor pris på det BFO har gjort. De har tatt mye risiko i bruk av ressurser og valgte en dyktig advokat. En stor takk til BFO, sier Eikeland.

Krevde tilbake 110.000 kroner

Etter at Eikeland sluttet i Forsvaret fikk han overraskende et krav om å betale tilbake over 110.000 kroner som Forsvaret mente Eikeland hadde fått i urettmessige goder. Pengene skulle de ha innen 14 dager.

- Jeg jobbet for Forsvaret i til sammen 23 år, og sa opp uten å søke om noen form for avgangsstimulerende pakke. Jeg har aldri mottatt ett ord til takk for 23 års utført tjeneste. Bare et betalingskrav med 14 dagers frist - som jeg måtte til retten for å bli kvitt, forteller Eikeland.

I løpet av den tiden Eikeland tjenestegjorde som skipssjef på KV

Svalbard fulgte han de retningslinjene som fantes om bord på fartøyet. Både sjef for Kystvakten og skvadronsjef i KV Nord visste om utbetalingene og mente utbetalingene til Eikeland var rettmessige.

Kritikk fra Riksrevisjonen

Første gang Forsvarets administrasjon fikk kritikk av Riksrevisjonen angående utbetaling av lønn var i 2001. Men det førte ikke til ordre om å stanse eller endre de etablerte rutiner for lønn på KV Svalbard. En slik instruks ville blitt fulgt opp av besetningen.

- Mye tyder på at Forsvaret krever mer av sine ansatte enn av seg selv som organisasjon, mener forhandlingsleder Jimmy Bjerkansmo hos Befalets Fellesorganisasjon (BFO).

Forsvaret valgte å ta saken for retten. BFO har hele veien støttet sitt medlem, og både Bjerkansmo og leder i BFO, Didrik Coucheron, har vitnet på Eikelands vegne.

Protokollen er bindende

Den 24. oktober 2002 undertegnet tjenestemannsorganisasjonene og Forsvarets overkommando en protokoll som sier at oberstløytnanter, kommandørkapteiner og høyere skal få samme økonomiske uttelling som majorer/orlogskapteiner når det gjelder fartøystjeneste, beredskapstjeneste, vakt og øving.

Retten gir BFO medhold i at protokollen av 24. oktober 2002 er en bindende avtale.

- Eikeland frifinnes for kravet om tilbakebetaling av lønnsutbetalinger, skriver dommerfullmektig Torbjørn Hagerup Nagelus ved Nedre Telemark tingrett.

Hagerup Nagelus skriver videre "Protokollene - som er et avgjørende bevis i saken - burde vært fremlagt av saksøker for å sørge for sakens opplysning".

Staten dømmes til å betale saksomkostnader på 182.189 kroner pluss forsinkelsesrenter til Eikeland.

- Jeg håper dette setter punktum for at Forsvaret med sine ubegrensede ressurser forsøker å presse sine arbeidstakere til tilbakebetalinger når det bør være åpenbart for de fleste at eventuelle feil helt og holdet ligger hos Forsvaret selv, avslutter Jimmy Bjerkansmo.

Når noen skal tas

Den 27. november 2007 avsa Nedre Telemark Tingrett en viktig og riktig dom. I saken Staten ved Forsvarsdepartementet hadde anlagt mot vårt medlem kommandørkaptein Eikeland, vant vi en knusende seier.

Staten krevde tilbakebetalt lønn Eikeland hadde fått utbetalt for utført tjeneste. Forsvaret påstod i ettertid at utbetalingen stred mot overordnet tariffavtale. Forsvaret hadde selv godkjent utbetalingen og Eikeland trodde at han bare hadde fått utbetalt den lønnen han hadde krav på og var blitt lovet. Han var i god tro.

Første gang Forsvaret rettet krav om tilbakebetaling, var i april 2004. Saken har pågått i tre og et halvt år. Det har vært en stor belastning for vårt medlem å ha et krav på om lag hundretusen kroner hengene over seg i lang tid. Det er snakk om mye penger. Likevel er det å være utsatt for en arbeidsgiver som så til de grader har manglet gangsyn, aller mest frustrerende. En ting er at Forsvaret i ettertid påstår seg uenig i en avtale de selv har inngått. Det håpløse er imidlertid at Forsvaret krever tilbakebetalt lønnen de selv hadde godkjent utbetalingen av. Derved påstår man at Eikeland ikke kunne ha vært i god tro.

Hvordan skal en arbeidstaker kunne vite hva som er riktig, når partene som har inngått avtalen er uenige om hvordan tariffavtalen skal forstås?

Hvor mye ressurser som brukt i denne saken vet vi ikke nøyaktig. Trolig er det nærmere en halv million kroner. Det er oppsiktsvekkende at Staten velger å bruke så store ressurser for å rettsforfølge egne ansatte i saker som denne. Er det

et ulykkestilfelle, en feil rett og slett? Trolig ikke, til det har mulighetene for departementet til å revurdere sitt standpunkt vært for mange. Hva kan da være årsaken?

I en rettsstat er man uskyldig inntil det motsatte er bevist. På meg synes det som om arbeidsgivers kontrollorganer nærmest konsekvent opptrer som om ansatte er skyldige inntil det motsatte er bevist. Har du ført feil på et oppgjørsskjema betraktes du tydeligvis som en bedrager i utgangspunktet, som bevisst går inn for å svindle Forsvaret for penger. Den form for mistenkeliggjøring fører til at flere har blitt utsatt for skammelig behandling. Slik kan vi ikke ha det. Det er på tide med en kritisk gjennomgang av den praksis som avtegner seg på dette området.

Regjeringsadvokaten meddelte i brev av 27. des 2007 at de ikke ville anke avgjørelsen om frifinnelse av Eikeland. Ikke fordi de tok til etterretning tingrettens dom om at tariffavtalen måtte forstås slik vi påstod. Begrunnelsen var at man anså det som vanskelig å bevise at Eikeland ikke var i god tro. Ikke spesielt imponerende begrunnelse så sent i sakens gang, men det var da en liten innrømmelse.

Rettferdighetens kvern maler langsomt, men den maler.

didrik.coucheron@bfo.no

Siktelsene frafalt

BFO er ikke overrasket over at siktelsen mot admiral Reksten og kontreadmiral Karlsvik er frafalt og sakene henlagt. Økokrim har etterforsket saken nøye. Henleggelsen gjør at man nå må stille spørsmål ved om kvaliteten på de vurderinger departementet har gjort av den såkalte Dalseide-II rapporten er gode nok. Hvis man har vurdert så feil i forhold til admiral Reksten og kontreadmiral Karlsvik, hvilke andre feilvurderinger er gjort?

Den behandlingen spesielt admiral Reksten ble utsatt for i denne saken, er fullstendig uakseptabel og nærmest uforståelig. Forsvarsdepartementet kjente grunnlaget siktelsen var bygget på og burde støttet sin høyt betrodde embetsmann da siktelsen ble kjent. I stedet ble han støttet ut i kulden. Det er et eksempel på svakt lederskap.

At siktelsen mot kontreadmiral Karlsvik i samme sak også henlegges er gledelig og en oppmuntring for ham nå like før ankesaken hans i lagmannsretten tar til.

I en rettsstat er det som oftest lurt å vente med å dømme navngitte personer som blir siktet for mulige straffbare forhold til dom er falt. De som likevel er raskt ute med fordømmelser bør alltid ansees for selv å ha nytte av å sverte andre. De som bevisst stiller seg slik har alltid lav troverdighet, men de får gjerne bred dekning i media. Effekten er at personer som kanskje ikke har gjort noe galt, allikevel blir stemplet og dømt og settes i offentlighetens gapestokk.

Denne saken er en påminnelse om at man ikke er skyldig på mistanke. Heller ikke i Forsvaret.

didrik.coucheron@bfo.no

OMSTILLINGSBREV NR 1/2008

Ubalansen fra 2007 fortsetter inn i 2008, med vedvarende belastning på Forsvarets personell. Det må være noe fundamentalt galt når fagmilitære råd settes til side og Forsvarsdepartementet (FD) står på i et ønske om å tyne mer ut av et Forsvar som i lang tid har vært og er i ubalanse. Jeg vil gå så langt å si at de tiltak man iverksatte fra 2001 og frem til i dag, er i ferd med å skusles bort, fordi FD ikke evner å se de utfordringer vi står ovenfor. Å spille på personellet lojalitet, setter et opphetet arbeidsmarked, lønns-forskjeller og familiene en effektiv stopper for! Det nytter ikke å snakke om langsiktighet, når man har glemt hva som har skjedd de siste 8 årene.

Vi er alle ansvarlige for utviklingen av Forsvaret!

Dette omstillingsbrevet vil i hovedsak ta for seg de utfordringer vi møter i 2008. Hensikten er at vi alle skal bidra, hver på sitt nivå, slik at medlemmene ivaretas og motiveres til fortsatt innsats i Forsvaret. De av oss som har vært med en stund, husker parolen: Personellet er Forsvarets viktigste ressurs. Ikke mange har følt at parolen har vært ekte de siste årene, men i dag er det faktisk ikke bare en feststrofe, det er et faktum. Forsvaret har ikke råd til å miste en eneste arbeidstaker skal vi klare å beholde et troverdig Forsvar i årene som kommer.

Forsvarsministerens medansvar

Som en innledning til dette omstillingsbrevet, legges til grunn at Forsvarsminister Anne-Grethe Strøm Erichsen er fullt orientert om den faktiske situasjonen. Da er det ubegripelig at vi skal arbeide på kanten og i mange tilfeller på gal side av arbeidsmiljøloven (AML). Eller er det slik at Forsvarsministeren ikke er kjent med ubalansen mellom politiske ambisjoner og Forsvarets evne til å nå målene?

Hovedavtalen med Tilpasningsavtale (HATA)

Ved inngåelse av Tilpasningsavtalen til Hovedavtalen i 7. november 2006, hadde partene avtalt prosedyrer for behandlingen av Forsvarsbudsjett og Forsvarssjefens virksomhetsplan i avtaleperioden både sentralt og lokalt jfr HATA § 12.1 a og d. Sentralt ble vi enige om å tilnærme oss prosessen skrittvis pga kompleksitet og som del av kompetanseoverføringen mellom partene.

Vi ble enige om først å starte med virksomhetsplanen og deretter Forsvarsbudsjettet. Dette ble avtalt fordi budsjettprosessen var ferdig, da Tilpasningsavtalen ble iverksatt i november 2006. Det er med tilfredshet at vi kan melde at denne enigheten er fulgt til punkt og prikke.

Lokal medvirkning

Nå gjenstår den lokale involveringen. Jeg vil hevde at man gjør et godt stykke arbeid i den enkelte DIF og når du leser dette, har din avdeling allerede mottatt FSJ VP 08. Denne skal dere bidra til å omsette i en lokal virksomhetsplan. Om prosessen har vært gjennomført iht boka, vil dette bidraget bli en rettelse/justering av tidligere drøftet lokal virksomhetsplan. Har dere behov for hjelp og støtte, kontakt OTV i egen teig/region.

Arbeidsmiljølovens innvirkning

Det er et faktum at Arbeidsmiljøloven har fått betydelig større innvirkning på utviklingen av Forsvaret. For oss er ikke fokus å redusere befalets inntekt, men å fokusere på et forsvarlig arbeidsmiljø og et velfungerende familieliv. Innenfor rammen av dette må befalet gjerne ha en høy inntekt, men det skal koste Forsvaret å utnytte befalet utover det som forventes av andre statstjenestemenn. Intensjonen i AML mht vern av arbeidstakeren får stadig større betydning i Forsvaret. Forsvarets eget lønnsprosjekt er et viktig bidrag i dette perspektivet og partene arbeider fortløpende med Lønnsprosjektets anbefalinger og implementeringen av disse. Partene møtes ukentlig for gjensidig informasjon om framdriften i tre arbeidsgrupper:

- håndtering av gruppen ledende (oberst/tilsv og høyere)
- bruken av HTA 2.3.8 og fjerning av den såkalte "lønnspyramiden"
- hvilke unntak trenger vi til arbeidsmiljølovens vernebestemmelser

Partene antar at en stor del av arbeidet faller på plass når spørsmål relatert til ovenstående finner sin løsning. Utover dette har partene gjennomført en sanering av en rekke særavtaler, i tillegg til at HTA 2.3.4.1 ble delegert ut til behandling på DIF-nivå pr 1. januar 2008.

Forsvarsbudsjett og budsjettprosessen 2008

Når det gjelder budsjettprosessen er denne fortsatt en utfordring, men helt i samsvar med HATA. Prosessen startet rundt 1. februar 2007 med FDs budsjettmessige føringer og informasjon til de sentrale organisasjonene. Frem mot 5. mai hadde FSJ en omfattende prosess med sine kapitteleiere (Generalinspektører, Sjef FLO, E mfl). Hele veien ble vi orientert om utviklingen og avga vår uttalelse tidlig i mai, denne ble vedlagt FSJens forslag til FD.

Utover sommeren og høsten hadde FST omfattende dialog med FD, i nært samarbeid med Generalinspektørene, frem til budsjettet ble vedtatt av Stortinget senhøstes 2007. Også etter at budsjettet ble vedtatt, har det vært hektisk møteaktivitet for å bli enige om det faktiske bilde. Slik BFO forstår det, har problemene hele tiden vært en systematisk underfinansiering av politiske ambisjoner, detaljstyring på årsverk og ulik oppfatning av reelle kostnader for de oppgaver Forsvaret er gitt gjennom FDs iverksettelsesbrev.

Vi har fått for lite i år også!

BFO ser alvorlige problemer med FDs detaljstyring på årsverk. En styring som mangler kvalitativ argumentasjon opp mot en effektiv

utvikling av Forsvaret innenfor tildelte budsjetttrammer. FD har lagt opp til en detaljstyring på økonomi, årsverk og grader, og da må vi kunne forvente at de evner å prioritere vekk oppdrag som ikke lar seg gjennomføre. Det påligger enhver sjef, en selvstendig plikt, å stoppe virksomhet som kan sette liv og helse i fare. Det forunderlige er at dette gjelder tydeligvis ikke Forsvarsdepartementet.

Vår vurdering er at Forsvarsbudsjettet er minst 750 millioner for lite, til å sikre et akseptabelt og bærekraftig Forsvar over tid. Dette betyr i praksis at den ubalansen vi har hatt de siste år, fortsetter, og vil gi betydelige konsekvenser langt inn i neste langtidsperiode. Man trenger ingen dype analyser av statsbudsjettet for å se at Forsvarsministeren er den store taperen i årets statsbudsjett. Problemet er at ambisjonene ikke endres og det gir oss noen utrolige utfordringer - utfordringer som går på helsa løs!

Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2008 (FSJ VP 08)

Første gang vi drøftet FSJ VP, i samsvar med ny HATA, var i 2007. Prosessen må sies å ha vært en god læringsprosess og først i år har vi virkelig kunnet bidra. Organisasjonene utlevert drøftingsgrunnlaget for hoveddokumentet før jul. Etter å ha innhentet merknader og forslag fra våre områdetillitsvalgte (OTV), ble vårt dokument overlevert FST/PØS 4. januar 2008. Våre merknader er i tillegg basert på tilbakemeldinger fra våre tillitsvalgte gjennom virksomhetsåret 2007.

8. Januar ble FSJ VP 08, (med alle kapitteleiernes vedlegg), oversendt organisasjonene - som grunnlag for sentrale drøftinger 17-18. Januar 2008. Forut for de sentrale drøftingene ble det gjennomført et informasjonsmøte 10. januar, og et utsatt FHAMU-møte 15. januar.

FSJ VP 08 - informasjonsmøte 10. Januar 2008

Med bakgrunn i våre tidligere merknader, utsendt drøftingsgrunnlag gikk arbeidsgiver gjennom endringer i drøftingsgrunnlaget, herunder hvilke forhold som var tatt hensyn til på det tidspunktet. Informasjonsmøte dreide seg hovedsakelig om kapitteleiernes vedlegg, som vi først fikk 8. januar. Informasjonsmøte skulle sette oss i stand til å kunne gjennomføre egne forberedelser. For å gi dere et inntrykk, nevnes noen av de forhold vi hadde merknader til i hoveddokumentet:

- Ubalansen mellom oppgaver og ressurser må rettes opp, ansvaret tillegges Forsvarets øverste ledelse
- Virksomhetsplanen må bli et tema i FHAMU, i det alle kapitteleierne har påpekt ubalanse mellom oppgaver og ressurser
- Uavklarte økonomiske forhold må avklares tidlig i 2008
- Deltakelse i forhandlinger om en rammeavtale for å sikre legedekningen til intops
- Avklare hvilke kapasiteter Forsvaret faktisk kan levere til intops innenfor den etablerte struktur og innenfor begrensningene forholdstallet 1:5 gir
- Vi har bedt om medbestemmelse innenfor utvikling av Forsvarets personellstrategi og som del av dette ønskes medvirkning mht utvikling av Forsvarets verdigrunnlag og Forsvarets Personellpolitikk
- Bedt om at det iverksettes en kompetanseanalyse mht framtidig kompetansebehov med utgangspunkt i den kompetansen

Nestleder BFO Eivind R Solberg i forgrunnen

personellet faktisk innehar.

- Samtlige stillingsbeskrivelser må gjennomgås ifh ny utdanningsordninger, herunder også klareringskrav på stillingene
- Avklare kompetansehevede tiltak for avdelingsbefal ut over rene fagkurs, som et rekrutterings fremmende tiltak
- Avklare endringer i gradsstrukturen tidlig i perioden, herunder hvordan endringene skal skje, overgangsordninger mv
- Bedt om en økning av antall pendlerreiser, hovedsakelig for enslige, i lys av en betydelig økning av avdelingsbefal (ofte enslige). Dette i et rekrutteringsmessig perspektiv
- Bedt om en avklaring mht senskader for veteraner, herunder tilbakekjøp av Bærheia som rekreasjonssted
- Bedt om en konsekvensutredning mht til evt tilbakeføring av RSF til største bruker. Etter vårt skjønn bør man vurdere deler av tjenestespeilet tilbakeført og ikke hele RSF-organisasjon. Vi bør kun vurdere tilbakeført det som er hensiktsmessig
- Bedt om en avklaring ifh til behandlingen av Langtidsproposisjonen for Forsvaret på et tidlig tidspunkt
- Når det gjelder oppfølging av budsjettet, ba vi om at tiltak måtte iverksettes tidlig slik at konsekvensene ble minst mulig for drift og operativ evne. Osv, osv.

FHAMU-møte 15. Januar 2008

I siste omstillingsbrev omtalte jeg et forventet vedtak i Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU), 4. desember, men ble utsatt til 15. januar pga høringer i Stortinget. Arbeidsutvalget hadde tidligere

Leder BFO Didrik Coucheron i forgrunnen til venstre

blitt informert i detalj om de briefere som skulle holdes for FHAMU, det var bakgrunnen for mine synspunkter i siste omstillingsbrev.

På møte den 15. januar deltok 3 representanter fra arbeidstilsynet. Nær sagt alle kapitleierne hevdet ubalanse mellom oppgaver og ressurser, men i oppsummering ble hovedinntrykket at aktiviteten reduseres i 2008. BFO gjorde det vi kunne for at FHAMU skulle forholde seg til den virkeligheten kapitleierne faktisk hadde beskrevet. I dialogen som fulgte, forsikret Sjef Forsvarsstab at kapitleierne hadde merket seg hva som var blitt sagt og ville legge dette til grunn ifm behandlingen av FSJ VP 08. BFO fikk anledningen til å snakke direkte med arbeidstilsynet etter møte.

Fra venstre: Tommy Olsen, Forhandlingsleder Marit N Evenstad, Ob Morten Sannes og KK Svein-Erik Bakke

FSJ VP 08. Sentrale drøftinger 17-18. januar 2008

Etter en kort innledning fra arbeidsgiver vedrørende endringer siden drøftingsgrunnlaget ble sendt ut, ba BFO om et sær møte hvor organisasjonene samordnet sine merknader. Våre merknader, forslag og krav ble overlevert arbeidsgiver. Arbeidsgiver

hadde et 3 timers langt arbeidsmøte for å gå gjennom dokumentet. Utover ettermiddagen og kvelden kom arbeidsgiver med detaljerte tilbakemeldinger på våre innspill, herunder hvordan disse skulle behandles videre.

Stor enighet mellom partene

I hovedsak kom arbeidsgiver oss i møte på mange og viktige forhold som vil få innvirkning på arbeidssituasjonen generelt. Den viktigste erfaringen er at vi opplever at arbeidsgiver, Forsvarets hovedverneombud og organisasjonene er på linje og har felles oppfatning av de utfordringer vi står ovenfor både operativt, styrkeproduksjonsmessig og forhold vedrørende arbeidsbelastningen. Av typer saker vi tok opp nevnes kort:

- Partenes behandling av langtidsproposisjonen må avklares på et tidlig tidspunkt for å redusere usikkerheten for personell (gjelder behandlingsform ikke innhold)
- Avklare felles forståelse vedrørende en vedvarende ubalanse, herunder mulige tiltak som må følges opp i den enkelte forsvarsgren mv.
- Tiltak for å opprettholde en minimumsaktivitet mht tilstedeværelse og operative forhold
- Uavklarte økonomiske forhold må avklares tidlig i perioden for å minske konsekvensene for Forsvarets avdelinger, les personell
- Ba om en konkret årsverksramme å forholde oss til ifh reglene i HATA, herunder at det ble tatt et initiativ for å endre fokus på årsverksstyring
- Sersjanter i praksisåret bør holdes utenfor årsverksrammen
- Ba om sentrale møter ble koordinert gjennom ett kontaktpunkt i PØS. Dette for å effektivisere møtene og sikre at organisasjonene kunne stille med riktig kompetanse ifh møtets karakter

- Forhold som påvirker den enkeltes arbeidssituasjon, her nevnes seniorpolitiske tiltak og forhold vedrørende forvaltning og kompetanseheving av avdelingsbefal
- Utrede, herunder iverksette tiltak som kan bidra til å redusere tiden det tar for å klarere personell. Dette har stor innvirkning på Forsvarets evne til å tilsette personell med ønsket kompetanse

Det sier seg selv at svært mange av våre merknader ikke kan refereres, da virksomhetsplanen er gradert begrenset. Ovenstående merknader er således valgt ut med dette for øye. BFO vil fremheve Forsvarsstabens vilje til dialog og samarbeid, slik at prosessen oppleves å ha vært nær optimal ifh intensjonene i HATA.

Forsvarssjefen tar ansvar

I de sentrale drøftingene ble også organisasjonene informert om at FSJen ville gi en skriftlig tilbakemelding til FD om konsekvenser av en fortsatt underfinansiering av strukturen. Vi har grunn til å tro at Forsvarssjefen har vært klar på de konsekvenser vedtatt budsjett har for styrkeproduksjon, operative forhold og konsekvenser for arbeidsmiljøet (belastning).

Ny flyavtale med Norwegian

Forsvaret har inngått avtale med Norwegian. Avtaleperioden er fra 1. februar 2008 til 31. januar 2011. Avtalen vil gi bedre tilgang på lavpristilbud, har en bedre bookingløsning og vil gi betydelig besparelse (60-70 mill kr) i forhold til den avtalen vi hadde med SAS. Inntil videre kan det medføre noe lengre reisetid for reisende som må bytte flyselskap på reisen. Her er forbedringer på gang.

I prinsipp skal de bestillingsfrister som er fastsatt i BTF 4-002 benyttes, billigste prisalternativ ved bestilling skal brukes. Pendlere som må bruke flere flyselskaper for å nå sitt reisemål, skal bruke fleksible billetter. Fra 1. mai settes opp rute mellom Oslo og Bardufoss og fra 1. juni Trondheim - Bodø - Tromsø. Følg med på reiseportalen på Forsvarets intranett. FLO TRANS opprettet 21. januar en help desk for å besvare spørsmål rundt avtalen. Mil tlf nr er 0505 3435, sivilt nr er 64803435.

Forsvarets sikkerhetsutvalg opprettet

Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) har opprettet Forsvarssjefens sikkerhetsutvalg (FSU), som et underutvalg av FHAMU. FSU rapporterer direkte til sjef Forsvarsstab, med gjenpart til FHAMU. Utvalget konstituerer seg i uke 4/08. FSU består av sikkerhetsinspektørene i Hær og SJØ, flytrygginginspektøren, en representant fra hhv HV, FLO, FMT, FSAN, TMO, FOHK, Forsvarets BHT og to representanter fra organisasjonene. FPT/HMS fungerer som sekretariat for utvalget. FSU skal:

- Føre tilsyn med sikkerhetsarbeidet i Forsvaret
  - Kartlegge sikkerhetsrisiko knyttet til forskjellige aktiviteter
  - Bidra til at ulykker og uønskede hendelser blir undersøkt slik at faktiske forhold blir kartlagt
  - Foreslå tiltak for å bedre sikkerheten i virksomheten
  - Samarbeide på tvers av fagområder og forsvarsgrener
- BFO vil stille med en av de to organisasjonsrepresentantene i utvalget.

Endringer i BTF 4-002 - transporttjenesten i Forsvaret

I møte 11. januar 2008 ble organisasjonene informert om endringer i BTF 4-002, Bestemmelser for transporttjenesten i Forsvaret. Av endringer nevnes:

Fra venstre skimtes oblt Helge Bjørge, oblt Trond Jørgensen, seniorrådgiver Svein-Håkon Forvik, til høyre skimtes major Bente Henriksen, med ryggen til sitter oblt Grethe Moe Evensen

- presisering av retningslinjene for plassbestilling
- innføring av en ny kategori reiser (Kategori 05) som gjelder reiser innvilget av Forsvarssjefen, herunder:
  - reisen gjelder for nærmeste familie ved seremoniell overlevering til familien ifm omkomne i operasjoner i utlandet
  - reisen kan tilstås for den nærmeste familie ved invitasjon til deltakelse som pårørende ved hovedarrangementet i Oslo i anledning Forsvarssjefens minnedag for falne
  - reiser innenlands for pårørende til ansatte i Forsvaret ifm familiesamlinger tilknyttet internasjonale operasjoner og personell som tjenestegjør ved stasjoner og NATO-baser i utlandet - personell og familiepolitiske tiltak
  - Erstattet tekst i kategori 27 - Støtnadsreiser innenlands ifm barnepass

Informasjonsmøte R&T til FSJ VP 08

24. januar 2008 ble organisasjonene informert at FST/PØS/Økonomi- og styringsavdelingen har overtatt det formelle ansvaret for videre oppfølging av FSJ VP 08. I tillegg til dette fikk vi informasjon om Forsvarsbyggs investeringsplan og pågående arbeid i FST. Vedrørende informasjon om status i transformasjon FST/FS mot GI INI vil Fellestaben gi ut egen info om dette.

I bakgrunnen skimtes Tommy Olsen

Ragnar.dahl@bfo.no

Verneplikten gir Forsvaret legitimitet

Forsvarssjefen vil utvikle verneplikten i tråd med Forsvarets behov, et behov forsvarssjefen selv mener er 12 % av hele årskullene. Det betyr 7000 vernepliktige hvert år.

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) er kritisk til om dette er nok til å gi allmenn verneplikt reelt innhold og legitimitet.

Krav om verving

Hvis behovet begrenser seg til 7000 vernepliktige hvert år, vil det kun være plass til de som er best motivert og kvalifisert ut fra Forsvarets kriterier. Og Forsvaret vil ha de som ønsker tjeneste i operative avdelinger med høy reaksjonsevne eller tjenestegjøring i fredsoperative avdelinger.

Videre tjeneste

De vernepliktige er hovedkilden for videre tjeneste i Forsvaret. Rekrutteringsbehovene til internasjonal tjeneste, vervede og befalsutdanningen vil øke.

- Hvis verneplikten skal være for alle og ikke bare for de som vil ut i internasjonal operasjoner eller ønsker å fortsette videre i Forsvaret, er 7000 vernepliktige årlig alt for lite, sier Didrik Coucheron, leder i BFO.

Gir legitimitet

Verneplikten er grunnlag for videre tjeneste i Forsvaret. Verneplikten sikrer bred rekruttering på tvers av sosiale og kulturelle skillelinjer. Og snart rekrutterer den fra begge kjønn. I et demokratisk samfunn må det være slik for å gi Forsvaret tilstrekkelig legitimitet.

- Verneplikten gjør at Forsvaret består av et tverrsnitt av befolkningen. Det forankrer Forsvaret i samfunnet og styrker båndene mellom folk og forsvar, forklarer Coucheron.

Kostnadseffektiv og fleksibel

Vernepliktige avdelinger er tilgjengelige for nasjonal krisehåndtering. De er også rekrutteringsgrunnlag for internasjonale operasjoner. Ordningen gir mye for pengene, har høy leveranseevne og er veldig fleksibel.

- I tillegg gir vernepliktavdelinger Forsvaret tilgang på meget godt kvalifisert personell til internasjonale oppdrag, personell som ikke nødvendigvis vil være interessert i verving for lengre tid som et yrke, utdyper Coucheron.

tom.reidar.skyrud@bfo.no

Kongressinfo nr 1 - 2008

Kongressen gjennomføres på Hotell Opera i Oslo fra den 4. til 6. juni. Alle delegater og øvrige deltagere samles på Hotell Opera for forberedelser fra den 3. juni.

Selv om det er 5 mnd. til kongressen legges mye av grunnlaget og forarbeidet de nærmeste 2 mnd. Undertegnede har besøkt regionene i løpet av høsten 2007 og orientert om prosessen frem mot kongressen. I tillegg er BESO og KAFO orientert. Alle regioner er etter min erfaring godt i gang med forberedelsene til kongressen. Alle regioner gjennomfører regionstyremøte nå i løpet av januar, for å forberede saker til kongressen.

Valgkomiteen ønsker å besøke alle regioner i løpet av første halvdel av 2008, for å forankre og informere om sitt arbeid frem mot kongressen. I forbindelse med dette vil regionene bli kontaktet av valgkomiteen eller av undertegnede. Det er selvsagt også mulig å invitere valgkomiteen til et bestemt møte. BFO har opprettet en egen informasjonslink om kongressen på BFO-Nett. All offentlig informasjon om kongressen vil bli lagt ut fortløpende. I november ble generell informasjon om kongressen lagt ut her, men minner allikevel om følgende frister og retningslinjer:

Saker som ønskes behandlet på kongressen, herunder forslag til vedtektsendringer, må være Hovedstyret i hende senest 4 måneder før kongressen holdes. (3. februar 2008). Hovedstyret kan gi dispensasjon fra denne dato. Kongressens medlemmer har dog rett til å fremlegge tilleggs- og endringsforslag til allerede fremsatte forslag" (jfr også §16).

Forslag til endringer i vedtektene skal kunngjøres for organisasjonen minst 3 mnd før kongressen. (3. mars 2008).

Alle saker som ønskes behandlet, herunder forslag til vedtektsendringer, skal sendes til postmottak BFO på FIS BASIS eller på, post@bfo.no, med gjenpart til koordineringsansvarlig for kongressen, lars.omberg@bfo.no. BFO anmoder om at forslag som omhandler vedtektsendringer inneholder gjeldende tekst, forslag til endret tekst og begrunnet hensikt for endringen.

Høringsutkast til prinsipp og handlingsprogram ble sendt ut til regionene i desember 07. Frist for innspill på disse dokumentene er satt til den 3. februar. Innspill sendes, lars.omberg@bfo.no. BFO anmoder om at forslag som omhandler programstruktur sendes som eget dokument, inneholdende gjeldende tekst, forslag til endret tekst og begrunnet hensikt for endringen.

Innspill til valgkomiteen sendes direkte til valgkomiteens medlemmer i henhold til "instruks for BFOs valgkomite" (siste kapittel i BFOs vedtekter). Kontaktinformasjon til valgkomiteen og vedtekter finner du på kongresslink på www.bfo.no

 Lars Omberg
Koordineringsansvarlig

BFOs OTV Utland ønsker endring i statuttene

BFO ønsker at statuttene for tildeling av Operasjonsmedaljen tilpasses dagens situasjon. Flere og flere går glipp av medaljen fordi arbeidsgiver beordrer de til rotasjonstjeneste, som medfører at 90 dager sammenhengende tjeneste ikke oppnås. OTV Utland, kaptein Per Iver Nordset, har derfor sendt fram skriv til Forsvarssjefens medaljeråd hvor vi ber om at statuttene korrigeres.

Studiesenter for medflyttere i utlandet

I de senere årene har det blitt bygget opp et godt familiepolitisk virkemiddel gjennom studiesentrene. Dette har vært et godt tiltak som mange har satt pris på. En utfordring er at det er begrenset hvem som får et slikt tilbud. Medflyttere til utlandet ønsker å bli omfattet av tilbudet.

Tilbudet med kompetansehevende tiltak for medflyttere har fått mange gode tilbakemeldinger. BFO ønsker derfor at det satses ennå mer på denne typen tiltak. For mange familier er det en utfordring å bryte opp og reise til et nytt sted. Dette kan være med å hjelpe Forsvaret til å få ned antall pendlere.

I mange land er det ikke vanlig å pendle. Det er derfor liten forståelse for at offiserer ikke har med sine respektive. Slik det er i dag ligger det fordeler ved å ta med samlivspartner på flyttelasset. I dag da det er vanlig med to inntekter og det offiseren oftere og oftere ikke er lønnsledende vil det være lite attraktivt å flytte ut sammen.

Et raskt tiltak for å lette situasjonen for medflyttere til utlandet er å tilby utdanningsmuligheter. I dag finnes mange muligheter med web baserte studier. I tillegg bør det også være mulig å få til samlinger på steder der det eventuelt blir mange deltakere. Slik BFO ser det er det viktig å få opp et slikt tilbud. Hvordan det skal organiseres er underordnet, men at et av de eksisterende sentrene kunne fått det administrative ansvaret kan være en løsning.

BFO ønsker at FSS oppretter et studietilbud for medflyttere til utlandet. Dette vil virke positivt inn på rekrutteringen samt få ned antall pendlere.

 Per Iver Nordset
Områdetillitsvalgt Utland
Befalets Fellesorganisasjon

BFO ser på lønnsvilkårene til avdelingsbefal

Flere og flere avdelingsbefal tar kontakt med BFO for å sette søkelys på lønnsvilkårene for dem som gruppe, kontra grenaderer. For det meste munner frustrasjonen ut i at enkelte kategorier avdelingsbefal tjener mindre enn grenaderene. Det finnes tilfeller der vognkommandører tjener mindre enn sine menn selv med både personell og materiellansvar.

Problemstillingen har vært kjent i flere år og BFO har jobbet aktivt for å finne løsninger. Situasjonen er derfor frustrerende

når arbeidsgiver i festtaler ønsker horisontal karriere og lang tjenestetid innenfor gradsnivåene, samtidig som de til stadighet går i motsatt retning når beslutninger tas, sier en oppgitt OTV Indre Østland, Per Iver Nordseth til Offisersbladet.

-Man må selvfølgelig være klar over at lønnsdannelsen er en komplisert materie, og at det i dag er gradsopprykk som gir størst uttelling, sier han videre. Det hersker heller ingen tvil om at BFO stiller opp for å finne gode løsninger om arbeidsgiver ønsker å løse utfordringen.

Når rekrutteringen av avdelingsbefal går tregt, og man allerede ser en tendens til jaget på grader også her, er tiden overmoden for å treffe tiltak og ikke bare snakke med store bokstaver.

Utenkelig å nedlegge MTB-våpenet

- Det er umulig å se for seg et troverdig Sjøforsvar uten MTB-våpenet og Skjold-klassen, sier Didrik Coucheron til Offisersbladet.

- Dette fordi Skjold-klassen er skreddersydd for de fleste maritime scenarier det er naturlig å se for seg i fremtiden.

- Samtidig er det i nær fortid investert milliardbeløp i en ny og fleksibel Skjold-klasse MTB, tilpasset norske forhold og behov, sier Coucheron. - En utfasing av Skjold-klassen før den er tatt i bruk vil være uakseptabelt, både samfunnsøkonomisk og ikke minst i forhold til å videreføre en akseptabel maritim struktur. Befalets Fellesorganisasjon er uenig i Forsvarssjefens konklusjoner rundt MTB-våpenet, sier Coucheron.

-Vi har oversendt våre kommentarer til Forsvarsdepartementet. Disse er utarbeidet gjennom en bred prosess i BFOs organer.

Et fremtidsrettet og kostnadseffektivt våpensystem

Med sin høye hastighet vil et fartøy av Skjold-klassen kunne ta seg fra basen på Haakonsværn til Trollfjeldet på en time. Fra Haakonsværn til Barentshavet er transittiden så lav som 20 timer. Tross sin beskjedne, men kostnadseffektive bemanning, har fartøyet utholdenhet nok til å være til stede i operasjonsområdet i lang tid. Med Skjold-klassens kommunikasjons- og sensorsystemer og fleksible våpen kan fartøyet, som en av de få enhetene i vår militære struktur, direkte gå inn i et avansert militært nettverk med tilpasset maktanvendelse mot overflatemål fra 0-180 km. Skjold-klassen kan således underlegges direkte strategisk styring i sann tid ved sensitive operasjoner. Også i samvirke med større fartøyer som fregatter og kystvaktskip vil Skjold-klassen representere hurtighet, overraskelse og

fleksibilitet. Skjold er således "plug and play" med alle nasjonale og flernasjonale maritime militære styrker.

Kun et fartøy tilgjengelig i Nord

Antallet overflatefartøyer i en struktur uten Skjold-klassen vil være så lavt at det ikke kan sies å være sannsynlig at nasjonale behov for tilgjengelighet i Nordområdene er dekket. Med kun tre fregatter er det i realiteten maksimalt en fregatt som er tilgjengelig i Nord-Norge. Med Skjold-klassen vil vi ha reell mulighet til tilstedeværelse med marinefartøy også i nordområdene.

Ikke akseptabel økonomi

De anslåtte driftskostnadene av Skjold-klassen beløper seg til et årlig beløp på totalt ca 180 millioner kroner.

De forutgående investeringene som Stortinget vedtok for få år tilbake, er av størrelsesorden 5 milliarder kroner. I et forsvarsøkonomisk perspektiv, er det svært vanskelig å akseptere at hele denne investeringen skal sees på som "sunk-cost".

For snever Forsvarsstudie

Da Stortinget vedtok byggingen av Skjold-klassen, og senere vedtok ytterligere tildelinger for blant annet sambands-systemer, var det med tanke på at Skjold-klassen representerte den nye maritime militære strukturen vel tilpasset de krav som fremtiden stiller til fleksible marinefartøyer. Det noe ensidige fokuset på Skjold-klassen som fremgår av FS-07, er etter BFOs syn ikke en reell fremstilling av virkeligheten.

Valgkomiteens arbeid frem mot Kongressen

Valgkomiteen hadde sitt første fulltallige møte i BFOs lokaler fredag 18. januar. Her ble komiteens videre arbeidsmetodikk utformet.

Valgkomiteen ønsker en åpen prosess hvor den vil fokusere på god og bred dialog med så vel BFOs hovedstyre som de ulike regionsstyrene og deres tillitsvalgte. For å oppnå dette vil valgkomiteen gi hovedstyret fortløpende status på arbeidet, samt oppsøke de regionvise styremøtene for gjensidig informasjonsutveksling og dialog. Reisene vil foregå i perioden februar - mars, og dialogen vil blant annet omhandle mulige fremtidige hovedstyre kandidater, samt tips

og råd for hvilke kriterier disse bør velges ut i fra.

Valgkomiteen har BFOs prinsipp- og handlingsprogram som "ledestjerne" i jakten på dyktige kandidater. Dette vil ligge som basis for det videre innstillingsarbeidet, og tanken bak er å velge de best kvalifiserte kandidatene ut fra hva Hovedstyret skal fokusere på i neste kongressperiode. Valgkomiteen håper på stort engasjement i de ulike lokale- og regionale organene, og oppfordrer alle til å melde inn eget eller andres kandidatur. Komiteen ser frem til et godt samarbeide og ønsker alle et godt valg ved kongressen i juni!

Jan Tore Setvik, Tor Hugo Bauge, IngeLykseth, Laila Kvammen Lie (leder), Runar Gjerald (nestleder) og Morten Rosenlund

Frist for regionstyrene til å melde inn kandidater er satt til 11 april. Valgkomiteens neste møte med Hovedstyret er 14. til 15. februar på Lillestrøm.

Medlemsmøte ved FLO Base Østerdalen

Onsdag 9. januar samlet avtroppende leder Trond Hauge BFO-medlemmene til møte. Her ble det gått gjennom hva de tillitsvalgte har jobbet med det siste året.

- Drøftinger hver 14. dag med ledelsen. Vi føler at vi har en god dialog under drøftingsmøtene og at det er et fora hvor det er mulig å påvirke avgjørelser, så vi er derfor avhengig av at det kommer innspill fra dere når det drøftes noe som angår dere.
- AMU møter hver annen måned. Det har vært behov for å kjøre noen ekstra møter utover det loven pålegger virksomheten.

Også her har det vært en god dialog og BFO har vært en sterk bidragsyter til å videreutvikle disse møtene. Annar Engbregtens har deltatt fast.

- Drøfting av FS 07. Trond Hauge var på orientering til forsvarssjefen på Gardermoen og etter det ble det avholdt arbeidsmøter og orientering hele uke 38, for BFO sin del var Knut Stormoen og Trond Hauge representanter. Drøftingsresultatet ligger i sin helhet som møtereferat under drøfting 21. september. For vår del er de berørte ansatte på Jørstadmoen (som ble kontaktet) og Log Basen som kom med innspill.

- Lokale lønnsforhandlinger. Her ble det sendt ut skjema for krav til hver enkelt og jeg fikk noen i retur, som Trond og Knut prioriterte og ønsket å samordne med ledelsen. Vi fikk ikke til noen samordning med ledelsen så vi sendte inn på egenhånd.
- Remodulering av ammunisjonsdepotene. Deltakelse på arbeidsgruppemøter er kjørt sammen med NOF.
- Remodulering av Forsyningsavdeling. Dette arbeidet er godt i gang. Slutføres så raskt som mulig i 2008. Knut deltar fra BFO.

Trond Hauge har jobbet opp mot BFO sentralt og arbeidsgiver ang bruk av særavtalen ved "grønn trening" av personellet ved Log Basen, dette er en sak det fremdeles jobbes med for å belyse hvordan personell i FLO opplever bruken av Særavtalen og dårlig personellpolitikk. Poengene er tatt med videre og kommer blant annet til å bli brukt i reforhandlingene av Særavtalen for int ops.

Nyvalgte for Basen er nå:
Medlem: Maj Erik Ødegård
Medlem: Kapt Helge Rønneslien
Varamedlem: Maj Per Otto Andersen
Varamedlem: Kapt Magne Almås

Tekst: Per Iver Nordset, BFOs OTV/Utland

Elevkveld i HMKG

Befalselevne i Hans Majestet Kongens Garde (HMKG) er godt i gang med utdanningen, men de fleste av dem tok seg likevel anledningen til et avbrekk i tjenesten da BFO og Befalselevnes Samarbeidsorgan (BESO) inviterte til elevkveld den 28. januar.

Årets kull er, som tidligere år, organisert i egen tropp i et av kompaniene. Tjenesten er både hektisk og krevende, men elevene gir uttrykk for at de trives.

Så vet vi at uten mat og drikke så duger helten ikke, derfor ble det servert pizza og brus innledningsvis i møtet.

Men vi tillitsvalgte er jo også interessert i å vite om det er noen problemer, eller forbedringsområder som det så fint heter.

Og da kom de for oss i BFO velkjente sakene.

- Sivile effekter på øvelse som troppsbealet anbefaler å ha med -

hvem skal dekke eventuell tap/skade? (Kommentar - avdelingen kan gi erstatning hvis eiendelen er naturlig å ha tilstede og benytte i tilknytning til tjenesten.)

- Dimisjongodtgjøring for gjennomført førstegangstjeneste ved overgang til befalsutdanning - noen får og andre ikke, hvilke retningslinjer gjelder? (Kommentar - her er det fortsatt store variasjoner i praksis. Forsvarsdepartementet lovte svar for over ett år siden.)

- Forskjellig størrelse på dimisjongodtgjøringen (kr 68,50 pr dag) og elevbonusen (kr 48,50 pr dag) - dette er urettferdig. (Kommentar - det er ikke politisk vilje til å likestille disse, men Tillitsmannsordningen i Forsvaret og BESO gir ikke opp.)

Så lærte også elevene en ny TBF (trebokstavsforkortelse), nemlig PET. FD utarbeider presiseringer, endringer og tillegg (PET) til iverksettelsesbrev for Forsvaret.

PET 15 for 2006 omhandlet endringer i personell- og gradsstrukturen. Her

fremgikk blant at befalselevne fra skoleåret 2008/2009 skal inneha grad som visekorporal i elevåret og korporal i praksisåret.

BFO har i tilsvar til FD hevdet at dette vil forringe den merkevare som grunnleggende befalsutdanning (GBU) representerer, og derigjennom få negative rekrutteringsmessige konsekvenser.

Lokalforeningsleder Øistein A Edvardsen ga som vanlig god støtte til gjennomføring av arrangementet!

BFO og BESO kommer gjerne på besøk også til andre avdelinger og skoler. Ta kontakt med BFO sekretariat, så dukker vi plutselig opp!

BFOs MILRAB-avtale presser prisene

BFO fornyet i januar sin medlemsavtale med nettbutikken MILRAB, som har spesialisert seg på kunder fra Forsvaret. BFO har fått en avtale som er enda bedre enn den generelle avtalen som forsvarets personell har. Markeds- og rekrutteringsansvarlig i BFO løytnant Lars Kristian Danielsen, signerte avtalen med MILRABs Finn Magnus Torall, og ser nå frem til stadig bedre priser for BFOs medlemmer.

Dersom en handler på nettet kan en spare betydelige summer på elektronisk utstyr. En prissammenlikning mellom de tradisjonelle varehusene og nettbutikkene viser at prisene på nettet er opptil 25 % lavere, men det gjelder å velge rett nettbutikk. Per i dag er det mange aktører

på nettet, men noen få skiller seg ut ved å ha de laveste prisene. Militærrabatten har siden oppstarten hatt som mål å tilhøre denne gruppen, og med stort hell. Ved å ha minimale utgifter og gode avtaler med våre leverandører er MILRAB i stand til å tilby priser de andre ikke har råd til, eksklusivt for militært personell. Dersom en ser på prissammenlikningen (under) vil man se at en gjennomsnittlig handlekurv hos Militærrabatten er langt billigere enn både varehus og andre nettbutikker.

MILRAB sitt primære fokus er bærbare maskiner, men har også mye annet i denne varekategorien. De garanterer at de er billigst! Imidlertid ekspanderer de stadig sitt utvalg, og priskrigen fortsetter nå på stadig flere varer slik at du som kjøper

alltid kan vite at Militærrabatten gir deg den beste prisen. Gå inn på www.bfo.no/ medlemsfordeler, klikk på MILRAB, og du kommer inn på nettbutikken og den de gode prisene BFO har forhandlet frem.

MILRABs Finn Magnus Torall (til venstre) og BFOs Lars Kristian Danielsen etter signering av ny medlemsavtale.

HVA SPARER DU?

Vare	Eksempel	Varehus	Milrab	Du sparer
Bærbar PC	HP DV2699 BÆRBAR PC	9999	8976	1023
Printer	HP 1018 LASERPRINTER	799	694	105
Programvare	Office 2007 Home og Student	1299	974	325
LCD - TV	SAMSUNG LE32S86BDX	84951	7238	1257
DVD Spiller m/HDD	DVDR3575H	34952	1982	1513
MP3 spiller	IPOD 160 GB - Silver	27953	2436	359
Du sparer totalt:				4582

BFOs Kadett Forum(KAFO) i Oslo Militære Samfund

For første gang på svært lenge holdt en kadett fra Krigsskolen, et foredrag i Oslo Militære Samfund. Spesielt hyggelig var det at dette ble lederen av KAFO, kadett Tomas Bakke. Foredraget het "Krav til fremtidens forsvar sett fra unge offiserers ståsted". KAFO leder Bakke kom i sitt foredrag inn på blant annet:

- Tillit mellom politiske- og militære ledere
- Kontinuitet i Forsvarets fagmiljø
- Oppdraget i Afghanistan

- Veteraner
- Forsvarets omdømme og relevans

- Det er et flott tiltak at en representant for det yngre befall tar i bruk talerstolen i Oslo Militære Samfund. Han hadde mange gode poeng, klar tale og et troverdig budskap. Leder i Befalets Fellesorganisasjon, Didrik Coucheron, gratulerte Tomas Bakke med et flott foredrag. Foredraget ligger i sin helhet ute på www.bfo.no

BFO-skolens program for 2008

BFO skolens kursprogram for våren 2008 er nå klart.

- Alle interesserte bør melde seg på kurs, oppfordrer kompetanseutvikler Lars Omberg i BFO. I år fokuseres det på den gjennomgående tillitsvalgtutdanningen.

I løpet av våren kan du lære om befalets rettigheter og plikter, eller øke kunnskapen din om arbeidslivet. De som gjennomfører alle moduler vil få utstedt et eget kompetansebevis samt inngå i BFOs utvidede kompetansenettverk. Det blir en samling for nettverket i løpet av året. Nærmere informasjon og invitasjon vil bli sendt ut til den enkelte. Primærmålgruppen for kursene er tillitsvalgte i BFO, alle nivå.

- Kursene er også åpne for medlemmer uten en aktiv rolle som tillitsvalgt, samt arbeidsgiverrepresentanter fra Forsvaret, understreker Omberg.

Kursprogrammet for høsten 2008 vil bli kunngjort i løpet av februar / mars.

Søknad sendes til Lars Omberg (lars.omberg@bfo.no)
BFO-skolens kurs våren 2008

BFO-SKOLENS KURS VÅREN 2008

Dato	Tema	Sted	Merknad	Søknadsfrist
11. til 13. mars	"Forhandlingsteknikk" Grunnleggende innføring i forhandlingsteknikk. Teori og praktiske caser.	Hotell Arena, Lillestrøm	Gjennomgående tillitsvalgtutdanning. Modul 1	11. februar
15. til 17. april	"Lov- og avtaleverk" Grunnleggende innføring i statens og Forsvarets lov- og avtaleverk. Teori og oppgaveløsning.	Hotell Arena, Lillestrøm	Gjennomgående tillitsvalgtutdanning. Modul 2	14. mars
20. til 22. mai	"Nyttige verktøy i arbeidslivet" En innføring i utvalgte organisasjons- og individorienterte verktøy i arbeidslivet. Teori og praktiske oppgaver / case.	Annonseres nærmere	Gjennomgående tillitsvalgtutdanning. Modul 3 Nytt av året!	15. april

BFO påpekte og FLA rettet raskt opp

En person hadde skoletillegget (ATM §13). Vedkommende fikk en mindre reduksjon i stillingsbrøken, skoletillegget ble redusert tilsvarende. Dette fant vedkommende meget underlig da arbeidsgiver hadde

lagt inn tillegget fullt ut. Saken ble tatt opp med BFOs OTV som rettet et skriv til Forsvarets lønnsadministrasjon (FLA). I skrevet ble det henvist til at partene er enige om at det er antall timer undervisning og

ikke stillingsbrøken som avgjør tilleggets størrelse. BFO berømmer FLA for raskt å rydde opp i dette forholdet. Her er en liten fallgrube som vi oppfordrer alle til å være klar over. Lønnsystemet er konsekvent og slike spesielle tilfeller må behandles separat.

Gjør legeavtalen gyldig

BFO ønsker en god sanitets-dekning i Afghanistan. Derfor er vi positive til at kirurger og leger gis betingelser som gjør det attraktivt for dem å tjenestegjøre i Afghanistan.

– Men da må avtalene om dette være gyldige, sier leder Didrik Coucheron i Befalets Fellesorganisasjon (BFO).

BFO er part i Særavtalen for internasjonale operasjoner som legeavtalen bygger på.

BFO er part i Hovedtariffavtalen som gir hjemmel for inngåelse av flere av punktene i legeavtalen.

Antagelig ugyldig

Dessverre tilfredsstillers ikke legeavtalen de krav som stilles til en slik tariffavtale og er antageligvis ikke gyldig. Det har BFO påpekt i et brev til Forsvarsdepartementet.

BFO har ikke noe ønske om å endre betingelsene legene har oppnådd, men vi krever å bli tatt alvorlig som part i de gjeldende tariffavtaler i Forsvaret.

Avtalen må gjøres lovlig

Tariffavtaler som ikke er holdbare eller lovlige, må gjøres holdbare og lovlige. Det er viktig for å sikre legene de betingelsene de er lovet og soldater og befall i Afghanistan den sanitetsdekningen de skal ha, sier Didrik Coucheron, leder BFO.

Ble lovet lønn, Forsvaret nektet å betale

Forsvaret har tidligere nektet å utbetale lovtte kompensasjoner fordi de mente det

var i strid med bestemmelser i overordnet tariffavtale. BFO tok saken for retten fordi det var urimelig at et medlem ikke skulle få lønnen han var blitt lovet etter at han hadde utført jobben.

- Vi tapte saken i Høyesterett. Forsvaret fikk medhold i at de kunne holde tilbake kompensasjon som stred mot overordnet tariffavtale. Vi vil ikke at legene skal oppleve slikt, forteller Coucheron.

Foto FMS

Foto FMS

Sekretariatet

Administrasjon

Kari Ulrichsen
Økonomileder
kari.ulrichsen@bfo.no
Tlf 23 10 02 46
Mob 928 05 621

Guttorm Jacobsen
Organisasjonssekretær
guttorm.jacobsen@bfo.no
Tlf 23 10 02 34
Mobil 926 94 221

Kyrre Felde
Resepsjon/Arkiv
kyrre.felde@bfo.no
Tlf 23 10 02 48
Mobil 970 99 880

Mona Eriksen
Medlemsregister/avtaler
mona.eriksen@bfo.no
Tlf 23 10 02 43
Mobil 924 28 698

Forhandlingsutvalget

Jimmy Bjerkansmo
Forhandlingsleder/Tariff
jimmy.bjerkansmo@bfo.no
Tlf 23 10 02 37
Mobil 932 08 717

Ragnar Dahl
Forhandlingsleder/Avtaleverk
ragnar.dahl@bfo.no
Tlf 23 10 02 38
Mobil 934 98 520

Rune Rudberg
Forhandlingsleder
rune.rudberg@bfo.no
Tlf 23 10 02 36
Mobil 934 20 377

Tom R. Skyrud
Forhandlingsleder
tom.reidar.skyrud@bfo.no
Tlf 23 10 02 39
Mob 473 87 648

Redaktør

Einar Holst Clausen
Redaktør/Journalist/Fotograf
holst.clausen@bfo.no
Tlf 23 10 02 42
Mobil 928 14 251

Journalist/webansv.

Inger Prestmo Holager
Webjournalist
iph@bfo.no
Tlf 23 10 02 33
Mob 924 43 172

Elevkontakt

Lars Kristian Danielsen
Markeds og rekrutteringsansvarlig
lars.kristian.danielsen@bfo.no
Tlf 23 10 02 41
Mobil 905 85 355

BFO-skolen

Lars Omberg
Leder BFO-skolen/Org.utvikler
lars.omberg@bfo.no
Tlf 23 10 02 40
Mobil 920 91 238

Politisk ledelse

Didrik Coucheron
Leder BFO
didrik.coucheron@bfo.no
Tlf 23 10 02 30
Mobil 928 88 643

Eivind Røvde Solberg
Nestleder BFO
eivind.solberg@bfo.no
Tlf 23 10 02 31
934 08 550

Ledelse

Arild Helgesen
Stabssjef
arild.helgesen@bfo.no
Tlf 23 10 02 47
Mobil 934 99 445

**Ett yrke
– én organisasjon**

Områdetillitsvalgte

Region Nord-Norge

Terje Henriksen
Bardufoss
terje.henriksen@bfo.no
Tlf 77 89 53 65
Mob 970 48 101

Jostein Flasnes
Bardufoss
jostein.flatnes@bfo.no
Tlf 77 89 72 86
Mob 970 48 710

Region Midt-Norge

Gunnar Lie Eide
Bodø hovedflystasjon
gunnar.lie.eide@bfo.no
Tlf 75 53 73 94
Mobil 924 30 909

Kristian Taro Grøn
Persaunet/Trondheim
kristian.gron@bfo.no
Tlf 73 99 52 32
Mobil 918 52 277

Region Vest

Rolf J. Ledal
Haakonsværn
rolf.ledal@bfo.no
Tlf 55 50 34 86
Mobil 934 62 716

Jacob Are Opdal
Stavanger
jacob.are.opdal@bfo.no
Tlf. 51 34 76 69
Mobil 924 23 022

Region Indre Østland

Per Iver Nordset
Rena Leir
per.iver.nordset@bfo.no
Tlf 62 40 20 06
Mobil 924 17 463

Jo Arne Bråten
Sessvollmoen
jo.are.braten@bfo.no
Tlf 63 92 59 43
Mobil 475 51 980

Region Viken

Sten Rune Karlsen
Rygge hovedflystasjon
sten.rune.karlsen@bfo.no
Tlf 69 23 73 25
Mobil 922 18 110

Pål Sævik
Krigsskolen
paal.savik@bfo.no
Tlf 23 09 94 33
Mobil 928 17 119

Utland

Per Iver Nordset
Rena Leir
per.iver.nordset@bfo.no
Tlf 62 40 20 06
Mobil 924 17 463

BFØs områdetillitsvalgte er tjenestegjørende befal, som er tilstede på forskjellige tjenestesteder for å ivareta dine rettigheter.

Nøl ikke med å ta kontakt med en av dem - dersom du trenger hjelp.

MILITÆR TELEFONLISTE FOR BFO

Områdetillitsvalgte

Flasnes, Jostein
Bardufoss (tir og tor) 0580-7374
Skjold (man, ons og fre) 0580-7286
Henriksen, Terje 0580-5365
Eide, Gunnar Lie 0565-7394
Grøn, Kristian T. 0550-5232

Ledal, Rolf J. 0540-3486
Opdal, Jacob Are 0535-7669
Nordset, Per Iver 0502-2006
Bråten, Jo Arne 0505-5943
Karlsen, Sten Rune 0520-7325
Sævik, Pål 0510-9433

Sekretariatet:
Sentralbord
Sivil: 23 10 02 20   Mil: 0510 5694
Telefax BFO
Sivil: 23 10 02 25   Mil faks: 0510 5655

KAFO markerer seg godt

Nasjonalt kadettstevne (NAKA) ble i januar arrangert på Sjøkrigsskolen i Bergen. I den forbindelse møttes ivrige og spreke kadetter til en kamp om heder og ære. KAFO landsstyret har under NAKA også lokalisert seg på Sjøkrigsskolen, for å utarbeide flere forslag til Forsvarets Personelltjeneste (FPT) når det gjelder oss kadetter.

Spesielt har disponeringsordningen av kadetter etter endt krigsskoleutdanning vært i fokus. På KAFO sin landskonferanse i november 2007 var disponeringsordningen den saken som flertallet av deltagerne var opptatt av. På fjorårets NAKA i Trondheim utarbeidet KAFO et forslag som fikk gjennomslagskraft i forsvarsgrenene og FPT. I løpet av året har vi imidlertid observert at flere forhold ikke er helt på plass, og at det er ulik praksis mellom Hær, Sjø og Luftforsvaret. Vi har derfor fokusert på å kvalitetssikre og konkretisere vårt forslag i disponeringsordningen. KAFO landsstyret har i denne sammenhengen utarbeidet et skriftlig forslag om videreutvikling av disponeringen som skal presenteres i FPT. Forhandlingsleder Rune Rudberg har deltatt på møtene, og gitt landsstyret kyndig veiledning i utarbeidelsen av forslaget. Videre har landsstyret diskutert hvordan kvinner i Forsvaret skal ivaretas. "Ikke at jeg har noe mot kvinner i Forsvaret, men..." Dette er et vanlig sitat fra enkelte som prøver seg på dypt farvann. Hvordan skal vi egentlig uttale oss?

Landsstyret ønsker å promotere sitt arbeid, og har i mange år brukt NAKA som arena til dette ved å informere om våre fokusområder og hva vi ønsker å jobbe med. Kadetter fra de forskjellige skolene treffes hvert år på en av krigsskolene og skaper relasjoner på tvers av våpengrenene. Som nevnt i forrige utgave av Offisersbladet har landsstyret blitt utvidet, noe som under NAKA har vist seg med god synergieffekt. Vi er nå en god miks av bransjer, forsvarsgrener og erfaring, noe som skaper gode diskusjoner og deling av kunnskap. KAFO jobber for å bedre kadettene hverdag og rettigheter, og med et bredere utvalg i styret er vi bedre rustet til dette formål.

Lars Herman Birkheim,
Nestleder KAFO

Nei til radikal kvotering!

Som ny leder for BESO innleder jeg med å presentere meg. Mitt navn er Christina Grimstad og jeg er 21 år. Til daglig er jeg elev på Militærpolitilinja ved befalskolen på Sessvollmoen.

Jeg er leder for et BESO styre hvor fire av syv representanter er jenter.

Ved vårt første møte i BFOs lokaler i desember 07 falt det naturlig for oss slik dagens situasjon er å se nærmere på hvordan Forsvaret tilnærmer seg rekruttering av kvinner. I følge stortingsmelding nr. 36 (2006/2007) presiseres det tiltak for å øke kvinneandelen i forsvaret til minimum 20 % innen 2020 (pkt 4.1)

Det som er veldig bra i denne stortingsmeldingen er at det i innværende periode beordres en endring av bekledning og ikke minst tilpasning innen bygg og anlegg, for å ha kapasitet til å ta imot de mange kvinnene som kommer. Det at de kvinnene som kommer følger seg ønsket og ivaretatt er den beste starten man kan få. Jeg vet av egen erfaring at bare det å ha en bukse man ikke får gnagsår av kan gjøre mye!

I BESO er det en prioritert sak å motvirke til radikal kjønnskotering, da spesielt ifm opptak på befalskoler og krigsskoler. Etter det vi har erfart blir det tatt opp en stor del kvinner på dispensasjon da de ikke tilfredsstiller de fysiske minimumskravene som er satt. Dette setter kvinnen i dårlig lys, spesielt med tanke på de som blir kvotert inn. "det er ikke rart du kom inn på befalskolen, du er jo kvinne" Dette utsagnet er veldig uheldig både for rekruttering og ivaretagelsen av de kvinnene som allerede er inne.

Jeg som jente er selvfølgelig positiv til kvinner i Forsvaret. Det skaper mangfold og flerkulturelt samarbeid, og dette er viktige verdier på en hvilken som helst arbeidsplass.

Men når vi kvoterer radikalt inn på bakgrunn av kjønn, bør man se på ettervirkningene dette gir begrepet "å være kvinne i forsvaret."

Jeg tror jeg snakker for de fleste kvinnelige befalskoleelever når jeg sier at det virker mot sin hensikt å rekruttere kvinner som ikke tilfredsstiller de fysiske minimumskravene som er satt. Man kan spørre seg om kravene som er satt står i forhold til den tjenesten de skal utføre, men det er en helt annen debatt.

Hvis man stadig gir dispensasjoner blir kravene bare et mål for hvordan det bør være, ikke hvordan det skal være og faktisk er.

Jeg tror at hvis det fokuseres mer på å informere om hvordan Forsvaret er, selve pakken, vil dette virke appellerende til både kvinner og menn. De absolutte kravene må få større fokus og følges opp. Utdanning i forsvaret vil da bli mer verdsatt og med motiverte og kvalifiserte kvinner vil dette igjen styrke kvinnens status som soldat.

Er det på tide å ta et standpunkt?

Christina Grimstad,
Leder BESO

"Japanerne er en hudsykdom, kommunistene er en hjertesykdom" er den kinesiske nasjonalistlederen Chiang Kai-shek kjent for å ha uttalt. Han kjempet mot det han så på som to onder, og beseiret det ene.

Av Trond Sætre

I litt bredere historisk sammenheng snakker en om to kinesisk-japanske kriger. Den første varte i knapt et år, fra 1894 til 1895, og resulterte i at Japan overtok det kinesiske Qing-dynastiet dominans over Korea-halvøya. Den andre begynte enten i 1931 eller 1937, litt avhengig av hvem du spør. Allerede i 1931 gikk japanske tropper inn i Mandsjuria og opprettet marionettstaten Mandsjukuo i Nord-Kina. I det lange løp håpet japanerne å dominere hele, eller i alle fall store deler av Kina, på denne måten. Japan hadde ikke ressurser til å okkupere Kina, men ønsket i stedet å opprette kinesiske marionettstater som fulgte japanske interesser.

Likevel er det vanlig å tidfeste krigsutbruddet til den 7. juli 1937. På dette tidspunktet hadde japanerne ekspandert langt inn i Nord-Kina, og sto nå ved Lugouqiao, i vesten kjent som Marco Polo-broen. Denne broen ledet over til Beijing, via små-byen Wanping, der kinesiske tropper var stasjonert. 7. juni fikk kinesiske militære beskjed fra den japanske hæren om at japanerne måtte slippe inn i byen for å lete etter en japansk soldat som befant seg på den andre siden. Kinesiske offiserer nektet, og den japanske kommandøren truet med å åpne ild, noe som også ble gjort samme ettermiddag. Japanske tropper begynte å marsjere over broen tidlig om morgenen den 8. juli. I første omgang ble de beseiret, takket være kinesernes tallmessige overlegenhet, og resten av måneden ble det gjort forsøk på forhandlinger. Men den 27. juli, da japanske tropper invaderte Beijing, var åpen krig en realitet. Likevel erklærte ikke Kina krig, noe vi skal komme inn på til litt senere.

Den kinesiske krigsmaskinen var lite

effektiv. Delvis skyldtes dette generelt dårlig opprustning, men midtens rike hadde også et mer konkret problem - Det sto ikke samlet. I desember 1936 ble Chiang presset til å inngå en allianse mellom sin egen politiske gruppering - Kuomintang - og opposisjonen - kommunistene. Men denne alliansen var uten gjensidig tillit. Alt før de første japanske invasjonene hadde det vært borgerkrigsliknende tilstander mellom Kuomintang og kommunistene. Begge parter forespeilte seg en ny borgerkrig så snart trusselen fra Japan ble borte.

Alt fungerte bedre hos de japanske armeene enn hos de kinesiske. De var bedre utstyrt, bedre trent og bedre ledet. For å stå distansen ut måtte kineserne gjøre kampen så smertefull som mulig for japanerne. Slaget om Shanghai i 1937, det første større slaget i krigen, satte i så måte malen. Etter at Beijing hadde falt til japanerne, etablerte styrkene til Kuomintang seg i Shanghai. Byen var Kinas industrielle sentrum, og politisk viktig for nasjonalistene. Chiang anså det dessuten som strategisk klokt å flytte troppene langs kysten: Da ville japanerne følge samme mønster, og kineserne kunne om nødvendig flykte vestover, til Kinas daværende hovedstad, Nanjing. Hvis japanerne først avanserte mot Nanjing og omland, kunne de omringet de kinesiske styrkene. Derfor måtte de lokkes til Shanghai. På morgenen den 13. august kom det til skuddvekslinger mellom japanske og kinesiske militære i områdene rundt byen. Allerede samme ettermiddag gikk japanske tropper over Bazi-broen og angrep inne i Shanghai. Men Shanghai var en kronglete by og kampen utviklet seg til urban geriljakrigføring, der det ble kjempet fra hus til hus. Etter ti dager satte japanerne i land nye hærstyrker med amfibiefartøy, og kineserne ble tvunget til å utvide fronten til utenfor bykjernen. Den japanske landgangen var begynnelsen på flere blodige måneder med kamper i tettstedene rundt kysten av

Shanghai. Den japanske flåten kontrollerte farvannet rundt Shanghai og gjorde mye skade på de kinesiske forsvarverkene. Først den 8. november bestemte kineserne seg for tilbaketrekning fra Shanghai. De kinesiske troppene kjempet innbitt og ofret mye i Shanghai, noe som ga dem en slags moralsk seier. Da japanske soldater gikk inn i Shanghai, var de sterkt påvirket av propagandaen om at kineserne var underlegne japanerne på alle måter. Kinesernes arge motstand satte en støkk i dem, og demoraliserte den japanske hæren.

Japanerne erobret likevel Nanjing i desember samme år, men i løpet av 1938 begynte den japanske ekspansjonen å stanse opp. Kinesernes strategi baserte seg heretter på såkalt "magnetisk krigføring", som gikk ut på å lokke japanske styrker til områder der de ble omringet eller utsatt for bakhold og flankangrep.

Offisielt erklærte ikke Kina krig mot Japan før dagen etter det japanske angrepet på Pearl Harbour. Det betyr at 8. desember 1941 ble vendepunktet i den kinesisk-japanske krigen. For så lenge kineserne formelt ikke var i krig, kunne ikke USA gi dem hjelp uten å bryte det amerikanske nøytralitetsprinsippet.

Tross i alliert hjelp var det først i 1944 at de kinesiske armeene hadde godt nok utstyr til å gå i åpne konfrontasjoner med japanerne, og sommeren 1945 så det ut til at den kinesisk-japanske krigen skulle vare i godt over et år til. Men atombombene over Hiroshima og Nagasaki sørget for en bråere slutt enn hva Kina hadde forventet. Den 9. september kapitulerte japanerne i Kina, en uke etter kapitulasjonen ovenfor USA.

I det nå okkuperte Japan kunne gjenoppbyggingen av landet begynne. Men Kinas gjenoppbygging var ennå et stykke fram i tid. Akkurat som forventet, blusset borgerkrigen mellom kommunistene og nasjonalistene opp igjen.

Forskjellsbehandling i Forsvaret

Som et rekrutteringsmessig tiltak ble det i 2007 fremforhandlet et generelt B-tillegg for alle ingeniører i Forsvarets Logistikk organisasjon (FLO). Dette skulle i henhold til protokoll for forhandlingene tilkomme alle sivile og militære ingeniører og sivilingeniører, med unntak av sivilt ansatt ingeniører og sivilingeniører i FLO/IKT Drift. (Tolket av arbeidsgiver til å være avdelingen FLO/IKT/DT (Driftstjenester)).

Etter påtrykk fra tillitsmannsorganisasjoner, samt ledelsen i FLO/IKT, så har denne saken vært oppe til ny behandling i FST, hvor utfallet ble at ingen, verken sivile eller militære ingeniører og sivilingeniører, i FLO/IKT Drift skal tilkomme dette tillegget.

Her går da arbeidsgiver ut og overstyrer et fremforhandlet resultat.

FLO/IKT/DT er FLO/IKTs utøvende ledd ifm understøttelse av Forsvarets operative virksomhet, og er en uvurderlig ressurs for Forsvaret.

FLO/IKT/DT er en kompetansebedrift hvor all overlevelsessevne er avhengig av den enkelte ansatt og dennes kompetanse. Dette er kompetanse som er bygget opp over lang tid, og som er kritisk for FLO/IKTs evne til å levere sine tjenester. Dette er også en meget etterspurt kompetanse på det sivile marked.

FLO/IKT/DT sliter med å rekruttere, beholde og utvikle sitt personell. Dette har det vært mange årsaker til, blant annet tilsetningsstopp, kutt i budsjetter, utallige omstillinger, konkurranse mot det sivile marked osv. Til tross for dette har FLO/IKT/DT levert sine tjenester på en meget tilfredsstillende måte. Dette er kun takket være personellets kompetanse, lojalitet og innsatsvilje.

Uavhengig av hvorvidt arbeidsgiver overstyrer protokollen fra forhandlingene, så vil arbeidsgiver uansett bedrive forskjellsbehandling og trakkasering av en

definert og begrenset personellgruppe. Enten trakkasering av en hel avdeling, eller trakkasering av sivilt ansatte i en avdeling. En sånn åpenlys rasistisk tilnærming skal en lete lenge etter å finne. Disse holdningene vil bare være med å bygge opp under de problemene som FLO/IKT/DT sliter med, og man ser lite til de gode verdiene og etiske holdningene det snakkes så fint om.

I tillegg kan man spørre seg hva formålet og hensikten til arbeidsgiver er i denne saken. Er dette et forsøk på å spare penger, en form for avgangstimulerende tiltak i negativ forstand? Uansett så er dette å anse som trakkasering og forskjellsbehandling av en gruppe mennesker.

En sånn form for nedlatende holdning til en gruppe ansatte kan vi ikke leve med.

Forsvarets ry og rykte står nok en gang på spill. Og Forsvarets operative evne henger i en tynn tråd.

Anders Strangstad
BFO-medlem

Forsvarssjefens utmanøvrering av viseadmiral Jan Reksten

Viseadmiral Jan Reksten deltok i golfarrangementer på egen bekostning og i egen ferie. Han hadde ingen anelse om at turoperatøren fikk noen mindre regninger dekket av Siemens. Viseadmiral Jan Reksten er uskyldig. Han har ingen riper i lakken. Økokrim må frafalle siktelsen mot ham, og han må umiddelbart gjeninnsettes i sin stilling. Sjømilitære Samfund har full tillit til Viseadmiral Jan Reksten, men mistillit til Forsvarsministeren, Forsvarssjefen og dem som nå nyter godt av den igangsatte farsen mot ham. Farsen har som formål å tåkelegge Riksrevisjonens flengende kritikk av Forsvaret, å sørge for at alle forslagene i Forsvarsanalysen (FS 07) gjennomføres - blandt annet å fjerne Skjold-klasse MTB'er fra strukturen - og å forberede ankesaken mot kontreadmiral Atle Karlsen. Det er en - trolig utilsiktet - bieffekt at korrupsjonssaken mot Siemens og selskapets beviselige korrumpert av personell i Forsvaret drukner i støyen fra Forsvarssjefens utmanøvrering av Viseadmiral Jan Reksten.

Fra pressemeldingen til Sjømilitære Samfund

Viseadmiral Jan Reksten representerer faglig sterk bakgrunn og utfører tjenesten som Sjef for Forsvarets Fellesoperative Hovedkvarter på en måte som det står respekt av, - og som det norske folk skal kunne forvente. Hans uredde holdning og vilje til å vise en forsvarlig grad av åpenhet om Forsvarets utenlandsoperasjoner, har medført at media og befolkningen har fått glimt inn i virkeligheten. Hans sterke faglige bakgrunn og personlige integritet gjør at han fremfører faglige synspunkter som enkelte ganger avviker fra den øvrige forsvarsledelsen.

Sjømilitære Samfund stiller seg uforstående til at han nå presses ut av sin stilling basert på en informasjon som fremkom under en rettsak for snart 7 måneder siden. Sjømilitære Samfund mener at Viseadmiral Jan Reksten må forbli i stillingen som Sjef for Forsvarets Fellesoperative Hovedkvarter, eventuelt gjeninnsettes snarest.

Bergen, desember 2007

Åsmund Andersen (Sign)
President
Sjømilitære Samfund

Viseadmiral Jan Reksten. Foto: FMS

Rett før Offisersbladet skulle i trykken, kom meldingen om at siktelsen mot Reksten var frafalt. Dette var gledelig.

Inkluderende arbeidslivsavtalen (IA) funker

Tekst: Jo Arne Bråten
OTV for BFO i region Indre Østland

"Dialogkonferanse - inkluderende arbeidsliv" var lagt til Lillestrøm 28. og 29. januar, hvor BFO deltok som eneste militære tjenestemannsorganisasjon. Av ukjente årsaker deltok ingen representanter fra den militære arbeidsgiversiden i Forsvaret, ei heller representanter fra NOF og KOL. Forsvaret ble en IA – virksomhet 1. desember 2006, ved at en underskrev avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv med Trygdestaten (NAV). Avtalen beskriver i detalj hvilke målsettinger Forsvaret har, og hvorledes avtalen skal utrulles i hele organisasjonen. I FSJ sin sentrale handlingsplan, forefinnes de sentrale målene som ble satt i forbindelse med overgangen til en IA – virksomhet. Eks. målet om å redusere sykefraværet med 10 % fra avtalen ble inngått, til 2008. Ut fra den manglende deltakelsen ved årets konferanse, finner jeg det legitimt å sette spørsmålstegn om intensjonene i IA – avtalen, vektlegges høyt nok i arbeidet som utføres i Forsvaret. Hvorfor prioriterer BFO å delta på slike konferanser! I henhold til avtalen skal tillitsvalgte og verneombud:

- bidra til å gjøre sykefraværarbeidet til en integrert del av HMS – arbeidet
- når det er hensiktsmessig, gi arbeidstakerne råd og veiledning og bistå arbeidstaker i dialog med arbeidsgiver og andre
- kan delta på dialogmøter når arbeidstaker ønsker dette

I erkjennelsen av at skal BFO som organisasjon kunne yte konstruktiv støtte til våre medlemmer i forbindelse med inngåelser av sentrale avtaler, og i enkeltsaker, så krever dette at organisasjonen til en hver tid tilegner seg relevant oppdatert kompetanse. Konferansen ble arrangert av AID, NHO og hovedsammenslutningene. Begrepet "Dialog" ble benyttet da det i gjennomføringen var vektlagt, en blanding av foredrag og gruppearbeid. Det deltok over 200 delegater, som kom fra en rekke tjeneste- fagorganisasjoner, fra departementene og direktoratene, KS, NHO, legeforeningen og ikke minst NAV m. fl. Det er rekordhøy sysselsetting i

Norge, kun 1,7 % av arbeidsstyrken (ca 40 000) står utenfor arbeidslivet. Historisk har høy sysselsetning medført økt sykefravær, men så er ikke tilfelle nå. En skal allikevel huske på at ca 120 000 nordmenn syke hver dag, og at dette tallet ikke har gått nevneverdig ned etter IA ble innført i oktober 2001. Konferansen "oppsummerte" allikevel med at treparts-samarbeidet (NAV, arbeidstaker og arbeidsgiver) fungerer etter avtalens ånd, men enda ikke er optimalt.

Hva med Forsvaret? Det ble i flere foredrag (blant annet ved NAV direktør E Oftedal) påpekt at den største utfordringen arbeidsgivere vil stå ovenfor i fremtiden, er å skaffe nok arbeidskraft, opp mot dagens utfordring å finne nok kvalifisert arbeidskraft. I ett slikt perspektiv fremstår avdelingsbefalsordningen lite hensiktsmessig, da en "avvikler" befalet ved fylte 35 år, selv om deres kompetanse er relevant og etterspurt i organisasjonen. Det ble også påpekt fra flere foredragsholdere at virksomhetenes evne til å ivareta og motivere seniorenne til å stå lenger, vil innen kort tid være avgjørende for mange bedrifter/virksomheter, hvorvidt de ville makte å opprettholde "produksjonsnivået". Sett i forhold til at det er og blir større og større konkurranse om arbeidskraften i Norge. Retorisk

kan en også stille spørsmålstegn om denne virkelighetsoppfatningen vil bli lagt til grunn, av alle partene, når en nå i fellesskap skal utarbeide Forsvarets nye seniorpolitikk!

Nyheter – fokus på tre virkemidler i IA - avtalen Konferansen tok spesielt for seg de tre virkemidlene; IA - plasser, raskere tilbake og nytt system for bruk av sykemelding, sett opp mot restarbeidsevne. Nytt system kalt Avventende sykemelding, som innføres 1. September 2008. Alle disse tre virkemidlene er etter min mening meget relevante også for ansatte i Forsvaret. For mer informasjon, se Internett sidene til NAV; www.nav.no og Nett sidene til Idebanken, som formidler resultater, erfaringer og ideer som kan bidra til et mer inkluderende arbeidsliv; www.idebanken.org

Foredragsholdere på konferansen: Adm. dir NHO F Bergersen jr., LO leder R Flåthen, NAV direktør T Saglie, førsteamansuensis ved BI K Hagen, dir i NAV E Oftedal, dir i arbeidstilsynet I F Svendsen, gr leder i Kr. Sand kommune T Tørresen, leder allmennlegeforeningen J E Kristoffersen, lege K Olafsson og minister B H Hassen. Møteleder: HMS-direktør i Posten, Geir Riise.

EBA HAAKONSVERN:

TØRRDOKKEN SNART

Tekst: Rolf J. Ledal, OTV Vestlandet

I de siste månedene har det gått lengre og lengre tid mellom salvene på Haakonsværn. Tusenvis av kubikkmeter med stein er forvandlet til løse masser, og orlogsstasjonen er noen steg nærmere målet om logistisk understøttelse av Sjøforsvarets nye flåtestruktur. I tiden fremover vil Offisersbladet ta for seg noen av endringene på eiendom-, bygg- og anleggssiden som følger som en naturlig del av fremtidens Sjøforsvar og de nye fartøyene.

I løpet av de siste årene har det blitt vedtatt og dels iverksatt oppgraderinger og nybygging av bygg og anleggsmassen på Haakonsværn orlogsstasjon for nærmere en milliard kroner. Orlogsstasjonen ble anlagt for snart 50 år siden, og mange av de faste installasjonene er utdatert og preget av tidens tann. Noe av det mest kontroversielle har vært beslutningen om utvidelse av den gamle tørrdokken for å kunne ta imot de nye fregattene som stiller helt andre krav til dokkingsfasilitetene enn Osloklassen i sin tid gjorde. 380 millioner kroner var prosjektet estimert til å koste, og justert for prisstigning er nå rammen på 395 millioner. Så langt ser det ut til at rammen holder, selv om det er vanskelig å beregne hvor mye ekstraarbeider det blir med slike byggeprosjekter i fjell.

I løpet av sommeren 2008 skal tørrdokken stå klar til å ta imot fregatter og mindre fartøy. Taket er for lengst kommet på plass, og det er nå arbeid med dokkbassenget, port og tekniske installasjoner som i stort gjenstår. Like før jul ankom den over 300 m² store dokkporten, og ble trygt anbrakt på land ved Hovedkaiaen i påvente av at tiden er moden for montering. Det er voldsomme dimensjoner som trengs når dokken ikke bare skal ha plass til å ta inn selve fartøyet, men også ha plass nok til å trekke ut propellakslinger, senke baugpropeller og drive vedlikehold av andre skrogmonterte tekniske installasjoner. Dette

er selve hovedgrunnen til at det er behov for en egen tørrdokk på Haakonsværn. Det er ikke lett å oppdrive dokkingskapasitet for å gjøre slike jobber i Norge, og sett fra en personellpolitisk side, er det også positivt at Sjøforsvarets fartøyer kan få utført det meste av vedlikehold ved hjemmebase. Dermed kan de av personellet om bord som bor i Bergensområdet, tilbringe ettermiddager og kvelder sammen med familien.

Samtidig som Sjøforsvaret får en tidsmessig tørrdokk, har det også medført positive sideeffekter for de ansatte og lokalsamfunnet på vestkanten av Bergen. Mathopen-området har lenge hatt Bergens tredje største arbeidsplass, og en av de farligste atkomstveiene for de myke trafikantene. Med alle de løse massene som nå har blitt frigjort, har det latt seg gjøre å få på plass gang- og sykkelsti nesten helt frem til Haakonsværn. I løpet av våren antas det at siste rest av forhandlinger med berørte grunneiere er unnagjort, og da vil siste rest av veiarbeidet sluttføres. Hvem kunne ane at det å anskaffe nye fregatter skulle resultere i at trafikkikkerheten ble sterkt forbedret? Resten av de løse massene er lagret på Haakonsværn, og kan i fremtiden benyttes til arealutvidelser som igjen kan gi grunnlag for økt virksomhet ved Sjøforsvarets hovedbase Haakonsværn. Kanskje kan vi i fremtiden se landingsplass for helikoptre og tilhørende hangarfasiliteter på Store Bogøy?

Om noen måneder er det altså slutt på arbeidet med tørrdokken, og FLO har nok en gang et komplett vedlikeholdstilbud til Kysteskadren og Kystvakten. Anleggsarbeidene ved Haakonsværn slutter imidlertid ikke med det: Et nytt militært treningssenter er vedtatt bygget som en erstatning for det gamle idrettsbygget som nå er kapasitetsmessig sprengt, men det kan du lese mer om i neste utgave av Offisersbladet.

Siste rest av massene er tatt ut av det som skal bli dokkbassenget, og rundt påsketider skal dokkporten på plass.

FERDIG

SKIPPER PÅ EG

En ruskete høstdag i 1974 var det Espen Sanna som stod som skipper ved roret på den tjuve fots trebåten. Lite visste unggutten da, at han en dag skulle bli skolesjef for all utdanning i Luftforsvaret.

Tekst: Hanne Olafsen, Luftforsvaret

Som ivrig speiderlagfører tvang unge Sanna sine speidervenner til å seile - under hans kommando - til Kragerø, tross høye bølger og sjøsprøyt. Det gikk som det måtte gå, alle

ble dårlige og spydde. Og enda verre; ingen ville la seg lede av fjortenåringen igjen.

- Nei, jeg lærte raskt at jeg ikke kan styre båten aleine, minnes han og humrer. Med glimt i øyet forteller han historien han husker så godt, noe som var hans første møte med lederskap i praksis.

Innovativ

I dag er han 49 år og øverste sjef for Luftforsvarets skolesenter i Kjevik, hvor det meste av utdanningen innen Luftforsvaret gjennomføres.

- Allerede for ti år siden startet Kjevik med å utvikle egne dataprogrammer for å utdanne teknikere som skal skru på F-16 kampflyene, sier han. Så i stede for å ha tolv fly i hangaren, er det klasserom med utallige datamaskiner med virtuelle F-16, som elevene får bryne seg på.

- Det er identisk med slik dagens fly er, og teknikerne får prøvd seg på alle type problemstillinger. Det er både kosteffektivt

TEKNISK MILJØ: Det er enkelt å gi av seg selv i et miljø med unge, keene og motiverte folk med enorm energi, sier den ferske sjefen entusiastisk.

EN SKUTE

og nyttig, og ikke minst billigere enn å prøve å feile på et ordentlig jagerfly, forteller skolesjefen som er imponert over hva sjelene på Kjevik har klart å utvikle.

I tillegg kan en installere programmet på eksterne laptop'er og på den måte ha mulighet til å trene og øve fra der en måtte befinne seg. Uansett, det erstatter ikke en ekte F-16 maskin, derfor har de også ett tilgjengelig i hangaren for å skru på.

- Dette har satt Norge og Luftforsvaret på kartet innenfor vårt fagfelt. Et slikt type dataprogram er en etterspurt og dyr vare. Det er flere land som vi er i dialog med som ønsker å kjøpe dette av Norge, sier

Sanna med all grunn til å være fornøyd. Og hvem ville ikke vært det hvis store deler av Petter Smart-familien hadde tilholdssted på akkurat din skole?

Bekymret

Kjevik er selve hjertet av utdanningen innenfor Luftforsvaret, og oberstløytnant Sanna innser at det er tøffere utfordringer nå enn tidligere.

- Vi konkurrerer med det sivile markedet, det er ikke like lett alltid, sier han men sier også at mye kan og må gjøres i egen organisasjon.

- For eksempel dreper ansettelsesstopp all motivasjon og gir ikke forutsigbarhet,

noe som ikke er bra. Uten kompetanse i en kompetansebedrift, stopper det opp, fastslår han. Likevel øyner han håp om en bedre tid.

- Vi må kraftsamle på tvers av forsvarsgrenene, under en felles ledelse på et nasjonalt plan. Akkurat nå er vi inne i en brytningsfase hvor Vernepliktsverket skal ta over ansvaret på det som har med rekruttering til Forsvaret å gjøre, først da blir alt koordinert.

Men for de som velger å bli og de som kommer nye, lover skolesjefen en spennende tid.

- Det er mye som skjer fremover med nye C-130 transportfly på vei inn, etter hvert nye kampfly og redningshelikopter, bare for å nevne noe. I en høyteknologisk og framtidsretta avdeling som dette, er det hele tiden utvikling og progresjon. Jeg ser for meg en bra tid i Forsvaret også de neste årene, sier han.

EN RÅERE RAMBO

- Jeg simpelthen måtte fremstille Rambo for en siste gang, sier Sylvester Stallone om den fjerde filmen om den ultimate soldaten, med verdenspremiere 25. januar.

 **Tekst: Rüdiger Sturm
og Nils Gjerstad**

Rambo er basert på en karakter som den amerikanske forfatteren David Morell skapte. Romanen *First Blood* kom ut i 1972. Den tar for seg historien om en hjemvendt elitesoldat fra Vietnam-krigen, som har vært i vietnamesisk fangenskap og ikke klarer å tilpasse seg et normalt, liv. Han overreagerer og blir voldelig da politiet prøver å få han bort fra den amerikanske småbyen han kommer til.

Morrells roman ble gjort til film i 1982, med en veltrent Stallone i tittelrollen. En viktig forskjell fra boka var at Rambo ikke ble drept på slutten i filmversjonen, men ble istedenfor tatt av politiet. Tre år senere kom oppfølgeren, *Rambo: First Blood Part II*, hvor Rambo kommer ut av fangenskap, om han klarer å gjennomføre et spesialoppdrag i Vietnam. Der skal han kartlegge hvor mange amerikanske soldater som fremdeles er fanger der nede. I *Rambo III* hjelper den hardføre krigeren geriljagruppe Muhajeedin i Afghanistan å kjempe mot den sovjetiske invasjonsmakten. Ifølge Guinness rekordbok er filmen den som viser flest tilfeller av vold, hele 78 eksplosjoner og 108 drap.

I populærkultur har Rambo blitt et navn som blir ensbetydende for en type militær

aggresjon eller en person som er helteaktig ved å være veldig brutal. Rambo fikk også mye oppmerksomhet i sin storhetstid på midten av 1980-tallet, da Reagan så den to ganger på kino i sin presidentperiode og hyllet den som hans favorittfilm.

- Rambo er et monster, på lik linje med Frankenstein-monsteret, sier en avslappet og tydelig fornøyd Stallone, da vi møter ham for en prat.

- Han hater verden, og verden hater ham. Han innser at verden er et fælt sted. Han er en pessimist, og en ateist. Så møter han denne kristne kvinnen. - Jeg vil se en gjenoppvåkning, noe menneskelighet ved ham, og hva som kommer ut av dette, fortsetter Stallone.

- Uten krigeren ville det ikke være noe samfunnsorden. Vi ville bli overløpt av barbarer. Men på samme tid er vi redd for krigeren. Vi både trenger ham og ikke trenger ham på samme tid. Jeg vil ta Rambo med på denne reisen. Og tro meg det har vært krevende å skrive, for mens Rocky snakker mye, sier ikke Rambo mye.

Hvorfor søker Rambo smerte for å få ut sine demoner?

- Jeg har trent på helsestudio så lenge og jeg forstår når man presser seg selv til terskelen. Man føler at man virkelig har utrettet noe, som en rite, i likhet med

primitive stammer som skjærer seg selv. Hvorfor vil man gjøre noe slikt? Vel, Rambo er ingen intellektuell.

Hverken han eller Rocky rasjonalisere sine følelser gjennom skrijving, maling eller meditering. Rambos måte er å være utagerende, for å bytte ut gammel smerte med ny smerte - men tross alt en mindre smerte. Flere mennesker har det slik.

I den fjerde Rambo-filmen ser Stallone imponerende muskuløs ut, til tross for at han har blitt hele 60 år. Hvordan klarer han det?

- Å trene for meg har vel vært et slags yrke. Jeg må gjøre det regelmessig, men jeg forventer ikke at andre trener like mye som meg. Nå etter at innspillingen av Rambo er ferdig, kommer jeg nok til å trappe ned. Men jeg måtte fremstille Rambo for siste gang. Han har bodd i skogene lenge. Han har blitt til en villmann, et monster.

Har Rambo hjulpet deg å håndtere egen aggresjon?

- Ja, men jeg synes det er ganske pompøst når skuespillere sier at de er så dypt inne i en karakter at de ikke kan komme ut. Sannheten er at når man spiller Rambo, så blir man både mørk og ondsinnet. Spesielt i denne fjerde filmen vil jeg at skal være veldig mørk og fæl, ikke bare litt, slik at publikum fremdeles liker deg.

Av John Berg,
forsvarsanalytiker

USA trapper opp i Afrika

Amerikanernes nyeste regionale kommando, AFRICOM (US Africa Command), blir USAs første store hovedkvarter der organisasjonsstrukturen på permanent basis vil inkludere stabspersonell fra andre statlige etater, først og fremst Utenriksdepartementet og US Agency for International Development. Sjefen vil være militær og er i oppbyggingsfasen general William E. Ward (Hæren). AFRICOM skal etter planen være fullt operativt i oktober i år. Foreløpig ligger hovedkvarteret i Stuttgart, mens man leter etter en egnet lokalisering i Afrika. Holdningene i Afrika synes imidlertid noe tvetydige. Det oppsto en politisk krise i Nigeria da president Umaru Yar'Adua under et besøk i Washington D.C. kom med en uttalelse som ble oppfattet som støtte til AFRICOM. Vel hjemme igjen hevdet Yar'Adua at han bare hadde bedt president Bush om støtte i form av våpen og trening til en afrikansk plan om på egenhånd å opprette flernasjonale, regionale kommandoer. Han hadde også sagt at hvis amerikanerne har noe å bidra med som gjelder fred og sikkerhet, så bør de yte dette. Fullt oppsatt blir AFRICOMs personellstyrke på ca. 800. Samtidig har US Army forsert sterkt arbeidet med å øke personellstyrken med 74.000. Målsettingen, som vil gi en samlet styrke på 547.000, er fremskyndet fra 2012 til 2010.

(Air Force Magazine des 07, Jane's Defence Weekly 2 jan 08)

Britiske Reaper i Afghanistan

Også britene bruker nå General Atomics MQ-9 Reaper væpnet UAV (Unmanned Aerial Vehicle) i Afghanistan, foreløpig i ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance) sin rolle. De britiske Reaper'ene har to payloadere. Den ene består av et Raytheon AN/DAS-1 multispektralt målfatnings system med termisk bildebygger, lysforsterkende TV, laser belyser, laser spot tracker og øyesikker laser avstandsmåler, samt bildefusjons programvare. Den andre består av en General Atomics AN/APY-8 Lynx I SAR (Synthetic Aperture Radar) med en oppløsning på 10 cm på skråavstand (til bakken) på 30 km og en GMTI (Ground Moving Target Indicator).

MQ-9 Reaper er en større og tyngre videreutvikling av MQ-1 Predator væpnet UAV som igjen er en versjon av RQ-1 Predator ubevæpnet UAV. De britiske MQ-9-ene er foreløpig ubevæpnede men egnet bevæpning er under vurdering. Samtidig arbeider US Air Force sammen med Boeing's Phantom Works med et AAR (Automated Aerial Refuelling) system som vil gjøre det mulig for UAVer å etterfylle drivstoff i luften. Foreløpig har man testet en Learjet businessjet med AAR systemet med simulert fylling fra et KC-135R tankfly. Learjeten manøvrerte inn i syv brukte posisjoner bak tankeren i forsøket som varte i nærmere to timer.

(Jane's Defence Weekly 12 des 07, International Defence Review jan 08)

USA utvikler UAV-rollene

USA ligger langt, langt foran alle andre i utviklingen av UAV, ubevæpnede og bevæpnede, roller. Frem til årsskiftet hadde amerikanske Army UAVer fløyet rundt 300.000 timer i Irak.

USA revurderer nå både organisasjon, operasjoner og om US Air Force eller US Army skal være ledende UAV operatør, skriver analytikeren Nathan Hodge, etter at utviklingen har gått raskere enn noen hadde forutsett. I Irak opererer UAV'er nå ofte sammen med AH-64 Apache angrepshelikoptre og OH-58D Kiowa Warrior lette, bevæpnede helikoptre. UAV'er kan yte kontinuerlig overvåking mens bemannede plattformer kan dirigeres til UAV-identifiserte mål fra andre oppdrag. Bevæpnede UAVer utfører også egne strike oppdrag.

På lavere nivå gjøres utstrakt bruk av små, ubevæpnede AeroVironment Raven UAV. De er spesielt effektive i oppklaring langs kjøreruter og erfaringen er at den karakteristiske summende motorlyden ofte får opprørere til skygge unna. Danskene har nå anskaffet Raven-B for rask deployering til Afghanistan. Trolig er disse UAVene i Afghanistan når dette leses. Den virkelige arbeidshesten på lavere nivået i US Army er imidlertid AAI Shadow som kan fly i opptil fem timer.

(Nathan Hodge, Jane's International Defence Review des 07)

iPod drar i krigen

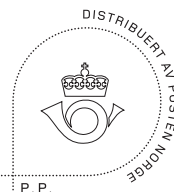
Soldater i USAs 10th Mountain Division i Afghanistan og Irak får nå tilgang til en Apple iPod basert énveis oversetterkapasitet, kalt Vcommunicator Mobile. Systemet er beregnet på lagsnivå og den enkelte soldat i de vanligste situasjonene i felten og vil samtidig kunne gi språklig og kulturell trening. Det bæres på vesten. iPoden gir soldatene kapasitet til video, skriftlig og muntlig kommunikasjon. I tillegg til lagret kapasitet har iPodene en Studio and Gesture Builder funksjon som gjør det mulig også for soldater med liten animasjonsferdighet å generere videofigurer. Samlet krever iPoden bare seks timers opplæring. På noe lengre sikt arbeider man med toveis "speech-to-speech" (2WSTS) kapasitet og 500 håndholdte og 150 bærbar pc 2WSTS systemer er bestilt.

(Jane's International Defence Review jan 08)

B Returadresse:
Offisersbladet
Karl Johansgate 12J
0105 OSLO

B-Economique
NORGE

Bergans

OF NORWAY

**Leverandøren av bekledning, telt,
soveposer, vester og ryggsekker
til spesialenheter verden over**

**Bergans Fritid AS, Loesmoen
Box 293, 3301 Hokksund
Tlf: 32 25 25 00
Fax: 32 25 25 10
marked@bergans.no
www.bergans.no**